

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΗΠΕΙΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΚΑΙ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΘΟΚΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΤΟΠΙΟΥ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
ΤΟΥ ΦΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΣΕ
ΙΔΙΩΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΣΕ ΔΗΜΟΣΙΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ
ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΑΙΓΙΟΥ

Μιλή Βασιλεία

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Λενέτη Ελένη

Αναπληρώτρια καθηγήτρια

ΑΡΤΑ
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2018

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΗΠΕΙΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΚΑΙ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΘΟΚΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΤΟΠΙΟΥ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
ΤΟΥ ΦΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΣΕ
ΙΔΙΩΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΣΕ ΔΗΜΟΣΙΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ
ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΑΙΓΙΟΥ

Μιλή Βασιλεία

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Λενέτη Ελένη

Αναπλήρωτρια καθηγήτρια

ΑΡΤΑ
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2018

**EVALUATION AND RESEARCH
OF PLANT MATERIAL IN
PRIVATE AND PUBLIC PLACES OF GREEN IN THE
REGION OF AIGIO**

Εγκρίθηκε από τριμελή εξεταστική επιτροπή

Άρτα, 2018

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

- 1. Επιβλέπουσα καθηγήτρια
Ελένη Λενέτη,
Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Τμήματος Τεχνολόγων Γεωπόνων
του ΤΕΙ Ηπείρου**

- 2. Μέλος επιτροπής
Πατακιούτας Γεώργιος,
Αναπληρωτής Καθηγητής Τμήματος Τεχνολόγων Γεωπόνων
του ΤΕΙ Ηπείρου**

- 3. Μέλος επιτροπής
Υφαντή Παρασκευή,
Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό (Ε.ΔΙ.Π) του τμήματος
Τεχνολόγων Γεωπόνων του ΤΕΙ Ηπείρου**

© Μιλή Βασιλεία, 2018.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. Allrightsreserved.

Δήλωση μη λογοκλοπής

Δηλώνω υπεύθυνα και γνωρίζοντας τις διατάξεις του Ν. 2121/1993 περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας, ότι η παρούσα πτυχιακή εργασία είναι εκ ολοκλήρου αποτέλεσμα δικής μου ερευνητικής εργασίας, δεν αποτελεί προϊόν αντιγραφής ούτε προέρχεται από ανάθεση σε τρίτους. Όλες οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν (κάθε είδους, μορφής και προέλευσης) για τη συγγραφή της περιλαμβάνονται στη βιβλιογραφία.

Μιλή Βασιλεία

Υπογραφή

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	Σελίδα
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	5-7
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	8
ABSTRACT.....	9
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	10
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ.....	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	14
1.Η πόλη.....	14
2.Τα Ανθεστήρια.....	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ.ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	16
1.Τοπογραφικά στοιχεία Αιγίου.....	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙV. ΕΔΑΦΟΚΛΙΜΑΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ.....	17
1. Κλίμα.....	17
1.1.Μετεωρολογικά Στοιχεία.....	17
1.2.Τύπος κλίματος.....	17
2.Έδαφος.....	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ V. ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ.....	18
1 Καλλιεργητικές φροντίδες.....	18
1.1.Φύτευση.....	18
1.2.Άρδευση.....	18
1.3.Λίπανση.....	18
1.4.Κλάδευμα.....	18
1.5.Υποστίλωση.....	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI. ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ.....	20
1. Οπωροφόρα δένδρα.....	20
1.1. Λεμονιές.....	20
1.2. Πορτοκαλιές.....	20
1.3.Τριανταφυλλιές.....	20
2. Αμπέλια.....	21
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ.....	24
ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΦΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΣΕ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΑΙΓΙΟΥ.....	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗ ΦΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΣΕ ΔΗΜΟΣΙΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ.....	25
1. Δημοτικός Κήπος Αιγίου.....	25
1.1.Καλλωπιστικά δένδρα.....	25
1.1.1.Αειθαλή καλλωπιστικά δένδρα.....	25
1.1.1.1.Ελιά.....	25
1.1.1.2.Μαγνόλια	27

1.1.1.3.Κέδρος γλαυκός.....	29
1.1.1.4.Χαμαίρωψ.....	31
1.1.2.Φυλλοβόλα καλλωπιστικά δένδρα	33
1.1.2.1.Γιακαράντα.....	33
1.1.2.2. Κερκίς.....	35
1.2. Καλλωπιστικοί θάμνοι.....	37
1.2.1. Αειθαλείς καλλωπιστικοί θάμνοι.....	37
1.2.1.1.Γιούκα.....	37
1.2.1.2. Λιγούστρο ιαπωνικό.....	39
1.2.1.3. Πυξός ή Πυξάρι.....	41
1.2.1.4. Τούγια ή Θούγια η ανατολική.....	43
1.2.1.5. Φωτίνια	45
1.2.2. Φυλλοβόλοι καλλωπιστικοί θάμνοι.....	47
1.2.2.1. Τριανταφυλλιά.....	47
1.3. Αναρριχώμενα καλλωπιστικά φυτά	49
1.3.1. Αειθαλή αναρριχώμενα καλλωπιστικά φυτά.....	49
1.3.1.1. Βουκαμβίλλια	49
1.4. Ποώδη καλλωπιστικά φυτά.....	51
1.4.1. Ποώδη καλλωπιστικά πολυετή φυτά.....	51
1.4.1.1. Γυνέριο ή κορταδερία.....	51
2. Πλατεία Υψηλών Αλωνιών.....	53
2.1. Καλλωπιστικά δένδρα.....	53
2.1.1. Αειθαλή καλλωπιστικά δένδρα.....	53
2.1.1.1. Αριά ή Δρύς.....	53
2.1.1.2. Χουρμαδιά ή Φοίνιξ ο δακτυλοφόρος.....	55
2.1.2. Φυλλοβόλα καλλωπιστικά δένδρα.....	57
2.1.2.1. Καλλωπιστική Δαμασκηλιά ή Προύνος του πυσσαρδίου	57
2.1.2.2. Πλάτανος ανατολικός.....	59
2.2. Καλλωπιστικοί θάμνοι.....	61
2.2.1. Αειθαλείς καλλωπιστικοί θάμνοι.....	61
2.2.1.1. Αγγελική ή Πιττόσπορο.....	61
2.2.1.2. Κύκας ή Τσίκας	63
2.3. Αναρριχώμενα καλλωπιστικά φυτά.....	65
2.3.1. Φυλλοβόλα αναρριχώμενα καλλωπιστικά φυτά.....	65
2.3.1.1. Γιασεμί το μεγανθές ή Γιασεμί Χίου.....	65
2.4. Ποώδη καλλωπιστικά φυτά.....	67
2.4.1. Ποώδη καλλωπιστικά πολυετή φυτά	67
2.4.1.1. Στρελίτσια ή Στρελίτζια.....	67
3. Πλατεία Αγίας Λαύρας.....	69
3.1. Καλλωπιστικά δένδρα.....	69
3.1.1. Φυλλοβόλα καλλωπιστικά δένδρα	69
3.1.1.1. Μουριά πλατύφυλλη.....	69
3.2. Καλλωπιστικοί θάμνοι.....	71
3.2.1. Αειθαλείς καλλωπιστικοί θάμνοι.....	71
3.2.1.1. Πολύγαλα.....	71
4. Δημαρχείο Αιγίου.....	73
4.1. Καλλωπιστικοί θάμνοι.....	73
4.1.1. Αειθαλείς καλλωπιστικοί θάμνοι.....	73
4.1.1.1. Ναντίνα.....	73

5. Ιερά μονή Παναγίας Τρυπητής.....	75
5.1. Καλλωπιστικοί θάμνοι.....	75
5.1.1. Αειθαλείς καλλωπιστικοί θάμνοι.....	75
5.1.1.1. Καμέλια.....	75
5.1.2. Φυλλοβόλοι καλλωπιστικοί θάμνοι.....	77
5.1.2.1. Βιβούρνο Χιονόσφαιρο	77
5.2. Αναρριχώμενα καλλωπιστικά φυτά.....	79
5.2.1. Αειθαλή αναρριχώμενα καλλωπιστικά φυτά.....	79
5.2.1.1. Μονστέρα ή Φιλόδενδρο.....	79
5.3. Βολβώδη καλλωπιστικά φυτά.....	81
5.3.1. Βολβώδη φυτά.....	81
5.3.1.1. Κάλλα.....	81
6. Μικρή πλατεία στην οδό Δεσποτοπούλων	83
6.1. Καλλωπιστικοί θάμνοι.....	83
6.1.1. Αειθαλείς καλλωπιστικοί θάμνοι.....	83
6.1.1.1. Καλλιστήμων.....	83
6.1.1.2. Λεβαντίνη.....	85
6.2. Ποώδη καλλωπιστικά φυτά.....	87
6.2.1. Ποώδη καλλωπιστικά πολυετή φυτά.....	87
6.2.1.1. Διμορφοθήκη.....	87
ΚΕΦΑΛΑΙΟ II. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗ ΦΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ	
ΣΕ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥΣ ΚΗΠΟΥΣ.....	89
1. Συγκρότημα διαμερισμάτων στην περιοχή Διγελιώτικα.....	89
2.1. Καλλωπιστικά δένδρα.....	89
2.1.1. Φυλλοβόλα καλλωπιστικά δένδρα.....	89
2.1.1.1. Ιτιά κλαίουσα.....	89
2.1.1.2. Λεύκη η αργυρόφυλλη ή Λεύκη η αργυρόλευκη.....	91
2.2. Καλλωπιστικοί θάμνοι.....	93
2.2.1. Αειθαλείς καλλωπιστικοί θάμνοι.....	93
2.2.1.1. Ευώνυμο ιαπωνικό αργυρόφυλλο... ..	93
2.2.1.2. Ευρίοψις ή Μαργαρίτα κίτρινη.....	95
2.2.1.3. Λεβάντα.....	97
3. Οικία στην οδό κορίνθου στο Αίγιο.....	99
3.1. Ποώδη Καλλωπιστικά φυτά.....	99
3.1.1. Πολυετή ποώδη καλλωπιστικά φυτά.....	99
3.1.1.1. Γεράνι.....	99
3.1.1.2. Σπαράγγι.....	101
ΚΕΦΑΛΑΙΟ III. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	103
1 Αξιολόγηση φυτικού υλικού.....	103
2 Προτάσεις.....	103
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	104
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	105

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι χώροι πρασίνου μιας πόλης συνδέονται άμεσα με τον αστικό ιστό. Συμβάλλουν θετικά στην ψυχική και σωματική υγεία των κατοίκων. Ταυτόχρονα συντελούν στη βελτίωση του περιβάλλοντος και της αειφορίας. Μέσω της βελτίωσης των περιβαλλοντικών συνθηκών βελτιώνεται επίσης η οικονομία και η κοινωνική συνοχή της πόλης.

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία μελετώνται και αναλύονται οι έννοιες που σχετίζονται με τους δημόσιους και ιδιωτικούς χώρους πρασίνου σε μια πόλη. Επίσης αναλύεται η χρήση φυτών και δένδρων που έχουν χρησιμοποιηθεί σε διάφορες περιοχές της πόλης του Αιγίου και προτείνεται μια κατάλληλη μεθοδολογία εκτίμησης των χώρων της πόλης. Η προτεινόμενη μεθοδολογική προσέγγιση είναι αποτέλεσμα αναλυτικής μελέτης και βιβλιογραφικής έρευνας.

Λέξεις-κλειδιά: Φυτικό υλικό σε δημόσιους και ιδιωτικούς χώρους.

ABSTRACT

The green spaces of a city are directly linked to the urban fabric. They contribute positively to the mental and physical health of the residents. At the same time they contribute to improving the environment and sustainability. Improving environmental conditions also improves the economy and social cohesion of the city.

In this paper we study and analyze the concepts who is associated with public and private green spaces in a city. It also analyzes the use of plants and trees used in various areas of the city of Aigio and proposes a suitable methodology for estimating the city's sites. The proposed methodological approach is the result of analytical study and bibliographic research.

Keywords: Vegetable material in public and private spaces.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύμφωνα με τα σύγχρονα λεξικά ως «δημόσιο» ορίζεται ότι έχει σχέση με το λαό, με το κοινό και οτιδήποτε εξυπηρετεί το κράτος.

Η έννοια του δημοσίου χώρου έχει ασαφές και υποκειμενικό περιεχόμενο αφού προσλαμβάνεται και ερμηνεύεται διαφορετικά από τον καθένα, ανάλογα με τα προσωπικά του βιώματα και την αντίληψη για την ζωή και την πόλη του. Το σίγουρο όμως είναι ότι υπάρχει κοινό αίσθημα το οποίο συνδέει τον δημόσιο χώρο με τα δικαιώματα του πολίτη.

Ο καταλληλότερος τρόπος ορισμού του «δημοσίου χώρου» είναι ανάμεσα στο ιδιωτικό και στο δημόσιο. Ιδιωτικό είναι το προστατευμένο, ενώ το δημόσιο το εκτεθειμένο. Ο Γερμανός Walter Siebel αναφέρει ότι «ο δημόσιος χώρος» από νομικής άποψης ακολουθεί κανόνες από το δημόσιο δίκαιο, ενώ αντίθετα ο ιδιωτικός διέπεται από κανόνες οι οποίοι προστατεύουν την ιδιοκτησία. Οι λειτουργίες που χρησιμοποιούνται ανάμεσα στον ιδιωτικό και δημόσιο χώρο είναι διαφορετικές και μπορεί κανείς να ξεχωρίσει με ευκολία την διαφορά αυτών των δύο. Στο δημόσιο είναι λειτουργίες της αγοράς και της αναψυχής του ανθρώπου, ενώ στο ιδιωτικό πραγματοποιείται η αναπαραγωγική διαδικασία.

Σε αντίθεση με τον ιδιωτικό χώρο ο δημόσιος ανήκει σε όλους. Η Hannah Arendt στο βιβλίο «Η ανθρώπινη κατάσταση» από φιλοσοφική και πολιτική σκοπιά αναφέρει ότι το δημόσιο συνδέεται άμεσα με την έννοια της δημόσιας ελευθερίας, ασχέτως αν υπάρχουν νόμοι και κανόνες συμπεριφοράς. Ενώ ο δημόσιος χώρος αλλάζει συνεχώς σύμφωνα με την εποχή, εντούτοις μπορεί κανείς να δημιουργήσει αφού ο τρόπος που διαμορφώνεται δημιουργεί αισθήματα ευχαρίστησης και κινεί το ενδιαφέρον όπως και στον ιδιωτικό.

Ο σύγχρονος άνθρωπος και ειδικότερα ο άνθρωπος των πόλεων θέλοντας να ξεφύγει από τον θόρυβο και τη ρύπανση προσπαθεί να κεντρίσει το ενδιαφέρον του τουλάχιστον με τα στοιχεία της φύσης σε ιδιωτικούς και δημόσιους χώρους.

Στην παρούσα εργασία γίνεται μελέτη και αξιολόγηση στο φυτικό υλικό το οποίο χρησιμοποιείται σε ιδιωτικούς κήπους και δημόσιους χώρους στην πόλη του Αιγίου. Η εργασία αυτή αποτελείται από δύο μέρη. Στο «Πρώτο μέρος» αυτής γίνεται ιστορική αναδρομή και μια αναφορά στα γενικά στοιχεία της πόλης, όπως επίσης και τοπογραφικά στοιχεία. Επίσης γίνεται και μια αναφορά στις καλλιεργητικές φροντίδες. Στο «Δεύτερο μέρος» γίνεται καταγραφή και μελέτη του φυτικού υλικού σε δημόσιους χώρους και σε ιδιωτικούς, αλλά και αξιολόγηση αυτού και σχετικές προτάσεις.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι . ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Η πόλη του Αιγίου ευρίσκεται στα βόρεια παράλια της Πελοποννήσου. Είναι πρωτεύουσα της επαρχίας Αιγιαλείας, του νομού Αχαΐας και απέχει από την Αθήνα 175 χιλιόμετρα και 39 χιλιόμετρα από την Πάτρα. Το όνομα του Αιγίου προέρχεται από την αίγα η οποία έθρεψε κατά τον μύθο το Δία ή από το ρήμα «αΐσσω» που σημαίνει «κινούμαι» επειδή τα έδαφος πολύ συχνά σείεται. Η ελκυστική θέση της πόλης χάρη στην εύφορη πεδιάδα και το φυσικό όρμο την καθιστούσαν ελκυστική ώστε να κατοικείται συνέχεια παρά τους καταστρεπτικούς σεισμούς όπως του 23 μ.Χ, της 14^{ης} Μαΐου 1748 μ.Χ, της 23^{ης} Αυγούστου 1817, της 26^{ης} Δεκεμβρίου 1861 και της 28^{ης} Αυγούστου 1888. Αυτόχθονες κάτοικοι κατά τους μυθικούς χρόνους ήταν οι Πελασγοί Αιγιαλείς οι οποίοι αργότερα αναμείχθηκαν με Ίωνες από την Αττική. Ήταν παρόντες κατά την Τρωική εκστρατεία υπό την εξουσία του Αγαμέμνονος. Άλλωστε στο Αίγιο έγινε η πανελλήνια συνέλευση η οποία αποφάσισε την εκστρατεία. Αργότερα στο Αίγιο έφθασαν Αχαιοί από τη Σπάρτη και το Άργος.

Μετά τον 8^ο π.Χ αιώνα συμμετείχε στην πρώτη «Αχαϊκή Συμπολιτεία», στο άλσος του Ομαρίου Διός και στον ναό του Ομαγυρίου Διός. Η πόλη πλέον αρχίζει να αναπτύσσεται και να γίνεται θρησκευτικό και πολιτικό κέντρο της Συμπολιτείας. Στα κλασσικά χρόνια δεν φαίνεται να συμμετέχει σε πολέμους, αλλά ούτε και ενάντια στους Πέρσες, παρά μόνο όταν συμμετείχε στη μάχη των Πλαταιών.

Στα επόμενα χρόνια ενδιαφέρον για το Αίγιο δείχνουν οι Μακεδόνες. Το 319 π.Χ οι Αιτωλοί λεηλατούν και καταστρέφουν την πόλη. Το 276 π.Χ εκδιώχθηκε η μακεδονική φρουρά και γίνεται μέλος της 2^{ης} «Αχαϊκής Συμπολιτείας». Κατά την ρωμαϊκή δουλεία καταστρέφονται τα τείχη, αλλά η πόλη διατηρεί κάποια ακμή. Η άναπτυξη της Κορίνθου και κυρίως των Πατρών όμως περιόρισε το ρόλο του Αιγίου, αλλά ο Πausanias εξακολουθούσε να γράφει ότι έχει στοιχεία μεγάλης πόλης. Πολλά ιστορικά στοιχεία όπως ναοί, αγάλματα, στοές όπως και πολλά άλλα είναι αφιερωμένα στην Υγεία και στον Ασκληπιό, στην Αθηνά, στην Ήρα και σε άλλους θεούς.

Οι επόμενοι αιώνες είναι σκοτεινοί και το Αίγιο αρχίζει να χάνεται, ενώ δέχεται γοτθικές επιδρομές. Το 805 Σλάβοι κυρίευσαν την πόλη και την ονόμασαν «Βοστίτσα». Κατά τη Φραγκοκρατία ο Γοδεφρείδος Βιλεαρδουίνος όρισε τη Βοστίτσα ως μια από τις 12 βαρωνίες του «Μοριά». Οι Φράγκοι έμειναν μέχρι το 1442. Τότε η πόλη περιήλθε και στην κατοχή του Θ. Παλαιολόγου, δεσπότη του Μυστρά. Ο Θ. Παλαιολόγος παρέδωσε την πόλη το 1458 με συνθήκη στο Μωάμεθ Β΄. Έτσι η ναυτική δύναμη της Βενετίας επιβάλλεται και κυριαρχεί.

Η Βενετοκρατία στην Πελοπόννησο διαρκεί από το 1687 έως 1715. Στη συνέχεια η θέση της πόλης βελτιώθηκε και ενισχύθηκε με οικογένειες από την Ρούμελη. Κατά τα τελευταία χρόνια της Τουρκοκρατίας (1715-1821) αρχίζει να παίζει σημαντικό ρόλο. Αποτελεί επαρχία και διοικείται από βοεβόδα, ενώ έχει και σχολεία. Μετέχει στην επανάσταση του 1769 με ολέθριες συνέπειες. Η Φιλική Εταιρεία βρίσκει πρόσφορο έδαφος παρά την απογοήτευση.

Στη Βοστίτσα γίνεται και η περίφημη ομώνυμη «Συνέλευση των προκρίτων και Αρχιερέων» με την παρουσία του Παπαφλέσσα, στην οποία αποφασίσθηκε η κήρυξη της επανάστασης του 1821.

Την πόλη ερήμωσαν διαδοχικές καταστροφές. Ανέδειξε σπουδαίους πολιτικούς και στρατιωτικούς ηγέτες. Οι οικογένειες Λόντου, Μεσσηνέζη, Αλεξανδροπούλου, Δεσποτοπούλου, Μελετοπούλου και Χαραλάμπη άφησαν το στίγμα τους. Ο Καποδίστριας ίδρυσε στην πόλη Πρωτοδικείο.

Μετά όμως από την απελευθέρωση το Αίγιο προσπάθησε να αναπτυχθεί βασιζόμενο στην γεωργική και εμπορική δραστηριότητα χάρη στην σταφίδα και στο λιμάνι. Σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο κόσμο η πόλη προσπαθεί να ζήσει, να αξιοποιήσει τις δυνατότητές της και να αποκτήσει την θέση η οποία της αξίζει στη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Η Πόλη

Η πόλη του Αιγίου ευρίσκεται στα βόρεια παράλια της Πελοποννήσου. Είναι πρωτεύουσα της επαρχίας Αιγιαλείας του νομού Αχαΐας και απέχει 175 χιλιόμετρα από την Αθήνα και 39 χιλιόμετρα από την Πάτρα.

Το Αίγιο είναι μια πόλη 3.500 χρόνων και σε όλο αυτό το μακροχρόνιο διάστημα δεν έχει μείνει ούτε μια στιγμή ακατοίκητη. Ο πληθυσμός του Αιγίου κατά τα σημερινά δεδομένα του Δήμου ανέρχεται στους 21.255 κατοίκους. Ο οικισμός παραμένει στην ίδια θέση και σε αυτό συνετέλεσε και η ομορφιά του λοφοπεδίου στο οποίο είναι κτισμένη η πόλη και έχει θέα στη βόρεια πλευρά τη θάλασσα και στη νότια τα βουνά. Η πρώτη αποτύπωση της πόλης γίνεται στα 17^{ου} αιώνα από τους Ενετούς στο περίφημο κτηματολόγιο της Βοστίτσας. Σε αυτό καταγράφεται και η πλήρης διαμόρφωση των κυριότερων σημερινών δρόμων της πόλης όπως η οδός Μητροπόλεως, η οδός Κλεομένους Οικονόμου, η οδός Εισοδίων, η οδός Αγίου Ανδρέου και η οδός Ομαγυρίου Διός.

Για να εγκριθεί το πρώτο σχέδιο πόλης γίνεται η πρώτη απόπειρα το 1836. Η πολεοδομία που σχεδιάστηκε δεν έλαβε υπ' όψιν της την κατάσταση η οποία υπήρχε και έτσι δεν εφαρμόστηκε ποτέ το σχέδιο. Αργότερα μετά το σεισμό, ο οποίος έπληξε την πόλη το 1861 και κατέστρεψε όλες τις οικίες σχεδόν, γίνεται αποτύπωση των δρόμων και φτιάχνεται νέο ρυμοτομικό και έτσι εγκρίνεται το πρώτο σχέδιο πόλεως. Διαπλατώνονται οι δρόμοι στο ιστορικό κέντρο της πόλης από την οδό Κανελλοπούλου έως την οδό Παναγιωτοπούλων και ταυτόχρονα ανοίγονται νέοι από την οδό Παναγιωτοπούλων μέχρι την οδό Σολωμού. Με βάση το σχέδιο πόλεως του 1864 και με τις τροποποιήσεις τις οποίες αυτό έχει υποστεί και οι οποίες εξακολουθούν να ισχύουν μέχρι και σήμερα, κτίστηκε η πόλη του Αιγίου και διαμορφώθηκαν οι κοινόχρηστοι χώροι, οι δρόμοι και οι πλατείες.

Υπήρχε καλή οικονομική κατάσταση στα τέλη του 19^{ου} και αρχές του 20^{ου} αιώνα λόγω της άριστης ποιότητας της καλλιεργούμενης σταφίδας. Το γεγονός αυτό συνετέλεσε στην ανοικοδόμηση σημαντικών κτιρίων. Οι σταφιδέμποροι και οι πλούσιοι Αιγιώτες έκτιζαν αρχοντικές κατοικίες. Για την ανέγερση των αρχοντικών εχρησιμοποίησαν για πρώτη φορά νέους, ακαδημαϊκά καταρτισμένους, αρχιτέκτονες.

Το Αίγιο είναι σήμερα η δεύτερη πόλη σε πληθυσμό στο νομαρχιακό διαμέρισμα της Αχαΐας. Οι τομείς τουριστικού ενδιαφέροντος είναι μερικά μνημεία Ναοί όπως η πολιούχος του Αιγίου η Παναγία η Τρυπητή.

2. Τα Ανθεστήρια

Τα «Ανθεστήρια» ήταν γιορτή των Ιώνων προς τιμήν του Διονύσου. Στα τέλη Φεβρουαρίου με αρχές Μαρτίου και ακριβώς στις 11,12 και 13 του μήνα «Ανθεστηριώνα» τελούνταν στην Αθήνα τα πλέον γνωστά ανθεστήρια. Στο Αίγιο τα πρώτα «Ανθεστήρια» έγιναν στις 30 Μαΐου του 1930 στα Υψηλά Αλώνια. Καθιερώθηκαν σαν γιορτή της πόλης και συνεχίσθηκαν μέχρι την έναρξη της πολέμου, ενώ διακόπηκαν τη δεκαετία του 40. Επαναλήφθηκαν το 1951 και ετελούντο μέχρι το 1963.

Εικ. 1
Παράσταση με άρμα στα Ανθεστήρια Αιγίου

Εικ. 2
Άρμα στα Ανθεστήρια Αιγίου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ . ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Τοπογραφικά στοιχεία Αιγίου

Το Αίγιο ευρίσκεται στα βόρεια παράλια της Πελοποννήσου. Απέχει 40 χιλιόμετρα από την Πάτρα.

Η αρχαία πόλη επεκτεινόταν προς τα δυτικά μέχρι το ποτάμι Μειγανίτη (σημερινό Γαϊδουροπνίχτη) κοντά στο χωρίο Ροδοδάφνη και από ανατολικά ως το ποτάμι Κερυνίτη (σημερινό Μπουφουσία). Τα όρια της επεκτάθηκαν κατά την αρχαιότητα μετά την καταστροφή των «Ρυπών» και της «Ελίκης». Η αρχαία πόλη διαρρεόταν από τον ποταμό Σελινούντα.

Η τοποθεσία της σημερινής πόλης ευρίσκεται 2χιλιόμ. δυτικότερα από την κοίτη του ποταμού Σελινούντα. Δυστυχώς σήμερα δεν υπάρχουν αρκετές πληροφορίες ή είναι ελλιπείς και έτσι δεν βοηθούν στην παρουσίαση της αρχαίας πόλης του Αιγίου από τοπογραφικής πλευράς.

Εικ. 3
Θέα Αιγίου από την περιοχή Καλλιθέα Αιγίου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV. ΕΛΑΦΟΚΛΙΜΑΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

1. Κλίμα

1.1. Μετεωρολογικά Στοιχεία

Η περιοχή του Αιγίου ανήκει στην Β' κλιματική ζώνη και οι άνεμοι συνήθως είναι Β.ΒΔ. Στην πόλη ακραία καιρικά φαινόμενα δεν συνηθίζονται ούτε το χειμώνα ούτε το καλοκαίρι άλλωστε στην περιοχή γενικότερα. Η ακολουθία των εποχών δεν έχει ανατραπεί ώστε να μπορεί ο επισκέπτης να θαυμάσει την άνοιξη, να απολαύσει το καλοκαίρι, να ευχαριστηθεί το φθινόπωρο και το χειμώνα.

Η θαλάσσια αύρα και ο αέρας ο οποίος κατεβαίνει από τα βουνά φροντίζουν για να υπάρχει δροσιά τους θερινούς μήνες, αλλά και για να διατηρείται καθαρή η ατμόσφαιρα. Με αυτά κάθε επισκέπτης αντιλαμβάνεται λιγότερο τη αίσθηση της θερμοκρασίας. Χωρίς σκληρό κρύο, δίχως αφόρητες ζέστες και βεβαίως χωρίς καυσαέριο και νέφος το οποίο είναι άγνωστο, ακόμα και στις μεγαλουπόλεις του νομού, το κλίμα προσμετρείται στα πολύ θετικά στοιχεία της Αχαΐας. Οι θερμοκρασίες της περιοχής το τελευταίο έτος υπήρξαν φυσιολογικές για τα φυτικά είδη της περιοχής, γεγονός το οποίο είναι πολύ σημαντικό για την ανάπτυξη τους.

1.2. Τύπος κλίματος

Όπως και η θερμοκρασία έτσι και το κλίμα μιας περιοχής έχει και παίζει σπουδαίο ρόλο για τα φυτικά είδη μιας περιοχής. Το κλίμα χαρακτηρίζεται ήπιο και εύκρατο στην πόλη του Αιγίου διότι συνδυάζεται και με χιόνι στα βουνά της κατά τους χειμερινούς μήνες.

Η θερμοκρασία, όπως είναι γνωστό, πρέπει να διατηρείται σταθερή για την άριστη εμφάνιση και ανάπτυξη των φυτών. Υπάρχουν είδη τα οποία δεν αντέχουν τις υψηλές θερμοκρασίες και αντίστοιχα άλλα τον παγετό. Στην περιοχή του Αιγίου η ελάχιστη θερμοκρασία κυμαίνεται μέχρι 6°C και η μέγιστη θερμοκρασία κυμαίνεται στους 30.9°C. Οι Άνεμοι οι οποίοι πνέουν στην περιοχή, τις περισσότερες ημέρες, είναι αρκετά δυνατοί και δυστυχώς υπάρχει περίπτωση απώλειας ορισμένων φυτών ή στο να παραχθούν κακής ποιότητας φυτά. Η ηλιοφάνεια παίζει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη των φυτών και η περιοχή έχει αρκετή ηλιοφάνεια. Επίσης η βροχόπτωση επηρεάζει τα φυτά σε μεγάλο βαθμό και πολλές φορές γίνεται η χρήση αρδευτικού δικτύου για την άρδευση τους.

2. Έδαφος

Ο ρόλος του εδάφους στη περίπτωση εγκατάστασης φυτών είναι ιδιαίτερα σημαντικός. Οι εκτάσεις του αγρού οι οποίες καλλιεργούνται είναι σε ημιορεινές ή ορεινές περιοχές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V.ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ

1. Καλλιεργητικές φροντίδες

Οι καλλιεργητικές φροντίδες τις οποίες απαιτούν αρκετά φυτά δεν θα πρέπει να υπολείπονται είτε στους κοινόχρηστους χώρους είτε στους ιδιωτικούς χώρους. Οι κυριότερες καλλιεργητικές φροντίδες οι οποίες απαιτούνται είναι οι εξής:

1.1. Φύτευση

Η εγκατάσταση και η φύτευση των φυτών στους δημόσιους χώρους του Αιγίου αρχίζει το φθινόπωρο. Οι φυτεύσεις οι οποίες γίνονται είναι είτε σε μορφή σπόρων είτε ανεπτυγμένα δενδρύλλια και έτοιμος χλοοτάπητας. Για το έτος 2013 ο Δήμος της περιοχής προμηθεύθηκε 1372 τεμάχια σε εποχιακά φυτά και 190 δένδρα για δενδροφύτευση κοινοχρήστων χώρων. Η φύτευση των καλλωπιστικών φυτών γίνεται κυρίως για αισθητικούς και λειτουργικούς λόγους είτε επειδή παρίσταται ανάγκη για αποκατάσταση τους.

1.2. Άρδευση

Η άρδευση στους χώρους πρασίνου του Αιγίου γίνεται πάντα είτε με πλαστικό λάστιχο χειρωνακτικά είτε με συστήματα άρδευσης τα οποία είναι εγκατεστημένα. Το δίκτυο άρδευσης στο Αίγιο είναι ελλιπές και γίνεται δύσκολη η άρδευση των φυτών.

1.3. Λίπανση

Όλα τα φυτά έχουν την ανάγκη από τα τρία βασικά θρεπτικά στοιχεία. Αυτά είναι το άζωτο, ο φώσφορος και το κάλιο. Η λίπανση γίνεται σε εκτάσεις οι οποίες περιλαμβάνουν χλοοτάπητα και νησίδες ή παρτέρια με θάμνους και δένδρα.

Σε κοινόχρηστους χώρους πρασίνου με χλοοτάπητα και φυτικό υλικό απαιτούνται αρκετές επεμβάσεις ετησίως για λίπανση. Η λίπανση γίνεται με πλήρη κοκκώδη λιπάσματα αναλογίας 11-15-15, με κοκκώδες λίπασμα νιτρικής αμμωνίας 33,5-50-50 και με κρυσταλλικό λίπασμα θεικής αμμωνίας 21-0-0 με άζωτο αμμωνιακής μορφής.

1.4. Κλάδευμα

Τα κλαδεύματα συνήθως έχουν σκοπό όχι μόνο την φυσική διαμόρφωση της κόμης του δένδρου, αλλά και τη διατήρησή της, καθώς και τη καλή κατάσταση. Τα καλλωπιστικά φυτά δεν κλαδεύονται συστηματικά όσο τα οπωροφόρα.

Συνήθως η επιλογή του κάθε καλλωπιστικού είδους, το οποίο εγκαθίσταται στην κηποτεχνία, δεν χρειάζεται ετήσιο συστηματικό κλάδευμα. Αυτό ποικίλλει, ανάλογα με το είδος του φυτού. Ο Δήμος της περιοχής αρχίζει τα κλαδεύματα στους κοινόχρηστους χώρους από τον Οκτώβριο.

1.5. Υποστύλωση

Υποστύλωση δεν γίνεται σε όλα τα καλλωπιστικά φυτά. Γίνεται κυρίως σε φυτά μεγάλου ύψους τα οποία λόγω ηλικίας δεν μπορεί να αντέξουν το βάρος τους, αλλά και σε αναρριχώμενα καλλωπιστικά φυτά. Επίσης και για την καλύτερη διαμόρφωση του σχήματος του και την καλύτερη ομοιόμορφη ανάπτυξη.

Η υποστύλωση γίνεται αφενός για την καλύτερη στήριξη των φυτών ώστε να μην γέρνουν πλάγια. Για την σωστή υποστύλωση εξαρτάται κυρίως και από τον τρόπο κλαδεύματος των φυτών. Συνήθως στο Αίγιο η υποστύλωση γίνεται στα μεγάλου ύψους φυτά για να προστατευθούν από τους ανέμους όπου επικρατούν στην περιοχή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI. ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ

Το Αίγιο φημίζεται για την παραγωγή εξαιρετικών προϊόντων και αυτό οφείλεται στις ευνοϊκές κλιματολογικές συνθήκες οι οποίες επικρατούν στην περιοχή, καθώς και στο εύφορο έδαφος. Μερικά από τα κυριότερα τοπικά προϊόντα είναι η σταφίδα, ελαιόλαδο τα εσπεριδοειδή όπως τα λεμόνια ροδοζάχαρη κ.ά.

1. Οπωροφόρα δένδρα

1.1. Λεμονιές

Στη Βόρεια Πελοπόννησο, από την πεδινή ζώνη της επαρχίας Αιγιάλειας μέχρι τις ακτές του Κορινθιακού κόλπου, καλλιεργούνται και παράγονται εξαιρετικής ποιότητας εσπεριδοειδή. Τα πασίγνωστα λεμόνια της περιοχής του Αιγίου είναι μοναδικά για την φρεσκάδα τους, το άρωμά τους και τον χυμό τους. Αποτελούν σημαντική εξαγωγική δραστηριότητα της Π.Ε.Σ. (ΠΑΝΑΙΓΙΑΛΕΙΟΣ ΕΝΩΣΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ) και εξάγονται κυρίως στις χώρες της Βόρειας Ευρώπης. Οι κύριες ποικιλίες εσπεριδοειδών οι οποίες παράγονται και συσκευάζονται, είναι οι ποικιλίες για την λεμόνια «Μαγληνή» και πορτοκάλια «Νάβελ» και «Ναβελίνα».

Η ποικιλία λεμονιάς που κυρίως καλλιεργείται είναι η «Μαγληνή», η οποία παράγει φρούτα με άφθονο αρωματικό και αρκετά ξινό χυμό. Έχουν φλοιό λεπτό και γυαλιστερό και στην πλήρη ωρίμανση τους κίτρινο χρώμα. Διατίθενται στην αγορά από το Σεπτέμβριο έως και τον Μάιο.

1.2. Πορτοκαλιές

Οι κύριες ποικιλίες πορτοκαλιάς οι οποίες παράγονται είναι η «Navel» και η «Navellina», με περίοδο εμπορίας από Νοέμβριο έως και Φεβρουάριο, και η «Valencia» από Μάρτιο έως και Ιούνιο.

1.3. Τριανταφυλλιές

Μόλις 13 χιλιόμετρα έξω από το Αίγιο, μέσα σε ένα τοπίο με πλούσια βλάστηση και άφθονα νερά, κάτω από το βουνό Κλοκός, στη δεξιά όχθη του ποταμού Σελινούντα, ευρίσκεται η Ιερά Μονή Παμμεγίστων Ταξιαρχών της Μητροπόλεως Αιγιαλείας και Καλαβρύτων. Αυτή είναι από τα σπουδαιότερα και περισσότερο ιστορικά μοναστήρια της Πελοποννήσου. Φημισμένη είναι η ανδρική μονή για την παρασκευή ροδοζάχαρης, ενός ιδιαίτερου γλυκού του κουταλιού. Αυτό το φτιάχνουν με τον παραδοσιακό τρόπο οι μοναχοί, με βασική πρώτη ύλη τα πέταλα από το τριαντάφυλλο (ροδοπέταλα) από τους ροδώνες της μονής.

Η «ροδοζάχαρη» της Μονής Ταξιαρχών Αιγίου είναι ένα πολύ γνωστό και νόστιμο γλυκό, με ιδιαίτερη γεύση, το οποίο φτιάχνουν με τα χέρια τους οι έξι μοναχοί που ζουν εκεί. Στην έκταση της μονής παράγεται για επάνω από 100 χρόνια. Από τα παλιά τα χρόνια δηλαδή οι μοναχοί για να επιβιώσουν έφτιαχναν αυτό το γλυκό του κουταλιού από τριαντάφυλλο. Στο μοναστήρι μάλιστα υπάρχει δίπλωμα βράβευσης-έπαινος από την Έκθεση της Θεσσαλονίκης του 1935», λέει στην «Κιβωτό της Ορθοδοξίας» ο ηγούμενος της μονής Καλλίνικος.

Για την παραγωγή χρησιμοποιούνται τα φύλλα του τριαντάφυλλου και ζάχαρη, ενώ για την καλλιέργεια απαιτείται ιδιαίτερη φροντίδα και αγάπη. Η άγρια τριανταφυλλιά δίνει καρπό μία φορά τον χρόνο. Οι τριανταφυλλιές ποτίζονται κατά την παραγωγική διάρκεια κάθε περίπου 15 ημέρες. Το μάζεμα του τριαντάφυλλου γίνεται αρχές ή στα μέσα περίπου του Μαΐου -εξαρτάται από τις καιρικές συνθήκες- και διαρκεί γύρω στις 15-20 μέρες. Στο μοναστήρι καλλιεργείται επίσης και ένα άλλο είδος τριαντάφυλλου, το «Απριλιάτικο», το οποίο οι μοναχοί το μαζεύουν το ίδιο διάστημα και έχει ιαματικές ιδιότητες. Χρησιμοποιείται για να θεραπεύσει τη δυσπεψία και τη δυσκοιλιότητα.

2. Αμπέλια

Οι πλαγιές της Αιγιαλείας έχουν μοναδική ομορφιά καθώς αποτελούν κατάφυτα τοπία-μπαλκόνια επάνω από τον Κορινθιακό κόλπο. Ταυτόχρονα είναι μια από τις πλέον ενδιαφέρουσες αμπελουργικές ζώνες του κόσμου (Στ. Κουράκου, επίτιμος πρόεδρος του Ο.Ι.Β.) για τους εξής λόγους:

Είναι από τις λίγες περιοχές στην Ελλάδα που έχουν βορεινή έκθεση (λόγω του ρήγματος του Κορινθιακού Κόλπου). Διαθέτουν γόνιμα εδάφη από τις παλιές γεωλογικές προσχώσεις τα οποία στραγγίζουν καλά λόγω της κλίσης τους. Το υψόμετρο των αμπελώνων (500-1050 μέτρα) παίζει ουσιαστικό ρόλο στην ποιότητα των προϊόντων.

Έχουν πίσω από τις πλάτες τους, προς το Νότο, τα βουνά που αναφέραμε και τα οποία αποτελούν αξεπέραστο φράγμα για τους ζεστούς νοτιάδες και την καυτή τους ανάσα, οι οποίοι ανεβαίνουν από την Αφρική τους καλοκαιρινούς μήνες. Αξιοποιούν τις βροχές της Δυτικής Ελλάδας, καθώς και το κλίμα του Κορινθιακού κόλπου που αναφέρεται στους παλιούς ναυτικούς χάρτες ως πόλος έλξης βαρομετρικών χαμηλών.

Οι κάτοικοι της περιοχής έχουν αναπτύξει μια πειθαρχία ποιότητας από την μακραίωνη καλλιέργεια της μαύρης σταφίδας η οποία λιάζεται στον ήλιο και ως εκ τούτου προϋποθέτει σφριγηλούς καρπούς και μικρές αποδόσεις. Η μαύρη σταφίδα της περιοχής για τους ίδιους λόγους έχει την φήμη (και την τιμή) της καλύτερης σταφίδας στον κόσμο, Π.Ο.Π. Vostizza, που είναι η παλιά ονομασία της πόλης του Αιγίου. Για τους ίδιους επίσης λόγους η εφαρμογή βιολογικών αρχών στην καλλιέργεια του αμπελιού είναι εύκολη και πολύ διαδεδομένη.

Τα διάφορα αμπελοτόπια της Αιγιαλείας διακρίνονται μεταξύ τους τόσο από τα ξεχωριστά μεσοκλίματα, όσο και από τη διαφορετική σύσταση (χημική και μηχανική) των εδαφών τους, αλλά και από την διαφορετική φινέτσα και χαρακτήρα των οίνων που παράγουν. Όλοι όμως οι οίνοι έχουν ικανή και σφριγηλή οξύτητα, σύνθετα φρωτώδη αρώματα με ένα σταθερό υπόβαθρο εσπεριδοειδών καθώς και ένα ορυκτό χαρακτήρα στη γεύση που δημιουργούν την ξεχωριστή προσωπικότητα τους.

Το χωριό της Ζήριας ευρίσκεται στο δυτικό άκρο της ζώνης των πλαγιών της Αιγιάλειας. Οι αμπελώνες εκτείνονται σε μαλακές πλαγιές στα 500m υψόμετρο. Αποτελούνται από λευκά εδάφη, ασβεστούχα με αρμονική μηχανική σύσταση (αμμοαργιλλώδη) και καλή γονιμότητα. Βασική ποικιλία είναι ο Ροδίτης αλλά επίσης εξαιρετικό είναι και το Chardonnay και σε μικρότερες ποσότητες το Merlot και το Cabernet Sauvignon. Τα σταφύλια από τη Ζήρια συνεισφέρουν στην γεμάτη και πλούσια αίσθηση του κρασιού στο στόμα και στη συνολική τυπικότητα των κρασιών.

Το χωριό της Φτέρης ευρίσκεται στο μέσον της αμπελουργικής ζώνης των πλαγιών της Αιγιάλειας. Οι αναβαθμοί είναι τριτογενών αποθέσεων. Υπάρχουν βαθιά εδάφη με ελαφρές κλίσεις με όξινο pH και μικρή περιεκτικότητα σε ανθρακικό ασβέστιο. Το υψόμετρο είναι 800m. Δίνει κρασιά με ιδιαίτερη δύναμη, με δομή και αρωματική ένταση.

Στο οροπέδιο της Τράπεζας ευρίσκεται το μεγαλύτερο τμήμα του ιδιόκτητου αμπελώνα. Το υψόμετρο είναι 840 μέτρα και η έκθεση Βόρεια-Βορειανατολική. Οι αποστρογγυλεμένες κορυφές τριτογενών αποθέσεων είναι παρόμοιας σύνθεσης με της Φτέρης και μέσης μηχανικής σύστασης. Οι πρώιμες ποικιλίες «Λαγόρθι» και «Sauvignon blanc» δίνουν άριστα αποτελέσματα και αν το φθινόπωρο είναι σχετικά ζεστό ορισμένα από τα καλύτερα «Syrah» μπορούν να τρυγηθούν από εδώ.

Οι πλαγιές της Αιγιάλειας, μία παραδοσιακή ζώνη σε συνεχή εξέλιξη, περιλαμβάνει παραδοσιακές ελληνικές ποικιλίες (Ροδίτης, Λαγόρθι, Μαυρούδι κ.ά.) και τις καλύτερες από τις διεθνείς (Chardonnay, Sauvignon Blanc κ.α.)

Ο «**Ροδίτης**» είναι μια από τις παλαιότερες ποικιλίες αμπέλου στον ελλαδικό χώρο. Αναφέρεται ήδη από το 1600 ως η πλέον φημισμένη ποικιλία. Το όνομα της προέρχεται από το ερυθρώπο χρώμα το οποίο παίρνει κατά τη διάρκεια της ωρίμανσης. Στα μεγάλου υψομέτρου αμπελοτόπια των πλαγιών της Αιγιάλειας ο «Ροδίτης» έχει την δυνατότητα να ωριμάζει αργά και σταθερά (πολλές φορές τέλη Οκτωβρίου) και έτσι διατηρεί ένα σημαντικό επίπεδο οξύτητας, πλούσια γεύση και έντονο φρουτώδες άρωμα.

Το «**Λαγόρθι**» είναι μια παραδοσιακή ποικιλία των πλαγιών της Αιγιάλειας και των Καλαβρύτων την οποία η «Οινοφόρος» κατάφερε να την σώσει από την εξαφάνιση. Παραγωγικό φυτό, με ωρίμανση στους 11 βαθμούς δίνει ένα ανάλαφρο, κομψό και ξεχωριστό κρασί.

«**Cabernet Sauvignon**» Είναι διεθνής ερυθρή ποικιλία καταξιωμένη από το Bordeaux καλλιεργείται τώρα σε ολόκληρο τον ελλαδικό χώρο. Είναι φυτό ζωνρό, γόνιμο, μέτρια παραγωγικό και ευαίσθητο στην ξηρασία. Προτιμά εδάφη βαθιά ορεινών και ημιορεινών περιοχών, δροσερά με καλή ικανότητα συγκράτησης νερού και μέτριας γονιμότητας. Δίνει κρασιά με πολύ ισχυρή προσωπικότητα και ικανότητα μεγάλης παλαιώσης.

«**Syrah**» Είναι ποικιλία οι οποία έγινε γνωστή κατ' αρχήν στην κοιλάδα του Ροδανού κατόπιν από την διεθνή της καριέρα. Προτιμά όξινα εδάφη και απαιτεί ομαλή τροφοδοσία με νερό στη διάρκεια του βασικού κύκλου.

Απαιτεί κλίμα δροσερό, αλλά όχι υγρό (είναι ευαίσθητη στην υγρασία) αλλά ούτε πολύ ξηρό (είναι ευαίσθητη στην ξηρασία). Το κρασί το οποίο παράγει έχει ασθενέστερη ή ισχυρότερη προσωπικότητα, με έντονα αρώματα και ικανότητα παλαίωσης ανάλογα με τον κλώνο, το κλάδευμα, το έδαφος και την περιοχή. Πρέπει να αποφεύγεται η χρησιμοποίηση του υποκείμενου R110 λόγω της ευαισθησίας της ποικιλίας στην χλώρωση.

«**Sauvignon Blanc**» Είναι λευκή ποικιλία γαλλικής προέλευσης οι οποία καλλιεργείται σήμερα σε όλο τον κόσμο και τα τελευταία χρόνια και στην Ελλάδα. Στην Αιγιάλεια φυτεύθηκε την τελευταία δεκαετία.

Είναι φυτό ευαίσθητο στο ωίδιο και στις ασθένειες του ξύλου. Πρέπει να αποφεύγονται καλλιεργητικές πρακτικές οι οποίες αυξάνουν την ζωηρότητα των φυτών επειδή οδηγούν σε ανθόρροια. Προτιμά εδάφη ασβεστώδη, αλλά και πυριτικά, αμμώδη, όχι πολύ γόνιμα και υγρά. Σε δροσερά κλίματα δίνει καλύτερο αρωματικό δυναμικό. Με μικρές αποδόσεις και τρυγημένο στο κατάλληλο στάδιο ωριμότητας δίνει σπουδαία αρωματικά ξηρά κρασιά.

«**Chardonnay**» Είναι κοσμοπολίτικη λευκή ποικιλία από την οποία παράγονται τα αριστουργηματικά λευκά κρασιά της Βουργουνδίας. Είναι φυτό ζωηρό, γόνιμο, μέτρια παραγωγικό και ευαίσθητο στο ωίδιο, ιδιαίτερα στο στάδιο πριν τον περκασμό (γυάλισμα). Είναι ευαίσθητο φυτό στο βοτρύτη στον μολυσματικό εκφυλισμό και στην ξηρασία. Αν αυξηθεί η ζωηρότητα των πρέμνων, παρουσιάζει ανθόρροια και μικροραγία. Στην Ελλάδα πρέπει να καλλιεργείται σε δροσερές, όψιμες ζώνες, σε αμπελώνες με βόρεια έκθεση και σε εδάφη αργιλοασβεστώδη, ασβεστώδη και βαθιά. Το κρασί το οποίο παράγει είναι λιπαρό, πλούσιο σε σώμα και αρωματικό αλλά η ποιότητα του είναι συνάρτηση της απόδοσης. Στα κατάλληλα εδάφη, με σωστές καλλιεργητικές τεχνικές, δίνει κορυφαία λευκά κρασιά.

«**Merlot**» Είναι ποικιλία γαλλικής προέλευσης με φυτό μέτρια παραγωγικό και σχετικά ευαίσθητο στο βοτρύτη. Έχει μεγάλη ευαισθησία στη ξηρασία και απαιτεί κανονική τροφοδοσία σε όλο το βλαστικό κύκλο. Κινδυνεύει από τους παγετούς της άνοιξης και παρουσιάζει τάση για ανθόρροια ή ανισορραγία λόγω υπερβολικής ζωηρότητας ή όταν στην διάρκεια της άνθισης επικρατούν άσχημες καιρικές συνθήκες (βροχόπτωση, χαμηλές θερμοκρασίες). Προτιμά εδάφη αργιλοαμμώδη, αργιλοασβεστώδη, δροσερά και βαθιά ημιορεινών και ορεινών περιοχών στα οποία η ωρίμανση των σταφυλιών δεν είναι πολύ γρήγορη επειδή παρουσιάζει απότομη υπερ ωρίμανση.

ΜΕΡΟΣ

ΔΕΥΤΕΡΟ

**ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
ΤΟΥ ΦΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΣΕ
ΙΔΙΩΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΣΤΗΝ
ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΑΙΓΙΟΥ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗ ΦΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΣΕ ΔΗΜΟΣΙΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ

1. Δημοτικός κήπος Αιγίου

1.1. Καλλωπιστικά δένδρα

1.1.1. Αειθαλή καλλωπιστικά δένδρα

1.1.1.1. Ελιά

Olea europea

Οικογένεια: *Oleaceae*

Εικ. 4
Ελιά μεγάλης ηλικίας στο Δημοτικό κήπο Αιγίου
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Κατάγεται από τις παραμεσόγειες χώρες.

Βοτανική περιγραφή: Η ελιά είναι δένδρο αειθαλές με ύψος το οποίο φθάνει τα 8 μέτρα και πλάτος κόμης τα 7 μέτρα. Το σχήμα της κόμης του φυτού είναι σφαιρικό με κανονική βλάστηση. Ο κορμός του είναι λείος μέχρι και την ηλικία των 20 χρόνων. Μετά γίνεται ανώμαλος και ρυτιδωμένος με καφέ χρώμα. Τα φύλλα του είναι γκριζοπράσινα στην επάνω επιφάνεια και ασημί στην κάτω. Αυτά είναι αντίθετα, ακέραια, λογχοειδή, δερματώδη, παχιά και λεία.

Τα άνθη του φυτού είναι ελαφρώς αρωματικά και λευκόχροα ή κιτρινόλευκα. Ανθίζει τέλη Απριλίου έως τέλη Μαΐου.

Οι καρποί είναι σφαιρικοί ή ωοειδείς μήκους 2-4 εκατοστών και πλάτους 1-2 εκατοστών.

Όταν ωριμάζουν αποκτούν χρώμα μαύρο.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Η ελιά ευδοκιμεί και φυτεύεται σε όλα τα εδάφη. Είναι σκληρό δένδρο και αντέχει την ξηρασία και την ατμοσφαιρική ρύπανση. Αντέχει επίσης και στα αλατούχα εδάφη, καθώς και στα υδροσταγονίδια της θάλασσας. Στα εδάφη στα οποία έχει καλύτερη ανάπτυξη είναι τα βαθιά αμμοπηλώδη. Δεν έχει ανθεκτικότητα στους παγετούς.

Καλλιέργεια

- α. Άρδευση:** Συνστήνεται να γίνεται συστηματικά σε περιοχές με χαμηλές βροχοπτώσεις.
- β. Λίπανση:** Η λίπανση της ελιάς, όπως και κάθε άλλο φυτό, είναι σημαντική για την καρποφορία και την παραγωγή της κάθε χρόνο. Το άζωτο χρειάζεται όλο το χρόνο τόσο για την άνθιση της όσο και για την καρποφορία της.
- γ. Κλάδευμα:** Το κλάδευμα της ελιάς γίνεται σε 3 φάσεις. Αυτές είναι κλάδευμα διαμόρφωσης, το κλάδευμα καρποφορίας και το κλάδευμα ανανέωσης.
- δ. Υποστύλωση:** Αυτή χρειάζεται στα πρώτα χρόνια, κατά την νεαρή ηλικία, του δένδρου για την σωστή κλίση του κορμού.

Πολλαπλασιασμός: Η ελιά πολλαπλασιάζεται με σπόρο, με μοσχεύματα με παραφυάδες και με εμβολιασμό.

Εχθροί και ασθένειες: Προσβάλλεται από αρκετούς εχθρούς όπως από τον δάκο, από τον πυρηνοτρύτη και από τον φυλλορύκτη. Οι κυριότερες ασθένειες οι οποίες προσβάλλουν την ελιά είναι η αδρομύκωση, η ανθράκωση και το κυκλοκόνιο. Καταπολεμούνται με τα κατάλληλα φυτοφάρμακα.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο όμορφο και ασημοπράσινο φύλλωμα του φυτού, καθώς και στο σχήμα του. Για τους λόγους αυτούς μπορεί να χρησιμοποιηθεί και σαν καλλωπιστικό φυτό.

Χρήσεις

- α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου:** Χρησιμοποιείται ως καλλωπιστικό δένδρο επειδή έχει ωραίο φύλλωμα και σχήμα. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί μεμονωμένα σε χλοοτάπητα ή σε ομάδες για να δημιουργεί μια αντίθεση. Επίσης είναι κατάλληλο δένδρο για φύτευση σε αρχαιολογικούς χώρους καθώς και σε χώρους εκκλησιών.
- β. Χρήση στην ανθοκομία:** Φυτεύεται σε γλάστρες για διακοσμητικούς κυρίως λόγους.

1.1.1.2. Μαγνόλια

Magnolia grandiflora

Οικογένεια: Magnoliaceae

(κοινό όνομα: Μανόλια)

Εικ. 5

**Μαγνόλια μεγανθής φυτευμένη σε παρτέρι
στο Δημοτικό κήπο Αιγίου.
(Φωτογραφία: Β.Μιλή)**

Καταγωγή: Κατάγεται από την Βόρεια και Κεντρική Αμερική, την Κίνα και την Ιαπωνία.

Βοτανική περιγραφή: Είναι αειθαλές δένδρο, με ρυθμό αναπτύξεως αργό μέχρι και μέτριο. Φθάνει σε ύψος τα 20 με 25 μέτρα, ενώ το πλάτος της κόμης του φθάνει και τα 2/3 του ύψους του. Τα φύλλα του είναι απλά, ωοειδή, επιμήκη ή ελλειπτικά και δερματώδη μήκους 15 με 25 εκατοστών. Το χρώμα τους είναι βαθύ πράσινο. Είναι γυαλιστερά στην επάνω επιφάνεια και χνουδωτά και σκωριόχρωμο στην κάτω.

Τα άνθη του είναι αρωματικά, διαμέτρου 20-25 εκατοστών και ωχρόλευκα με 6 πέταλα. Ανθίζει Ιούνιο-Σεπτέμβριο και έχει περίπου 4 μήνες ανθοφορία.

Ο καρπός του είναι θυλάκιο. Είναι ωοειδής με κόκκινο χρώμα, μήκους 7-10 εκατοστών με κόκκινους σπόρους οι οποίοι ωριμάζουν το φθινόπωρο.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Ευδοκίμει σε πλούσια και λίγο υγρά και πορώδη εδάφη και σε ηλιαζόμενα ή και ημισκιερά. Σε θερμοκρασίες κάτω των 12°C η μαγνόλια μπορεί να υποστεί ζημιές και για τον λόγο αυτό και είναι προτιμότερο να αποφεύγεται σε ψυχρές περιοχές.

Καλλιέργεια

- α. Φύτευση:** Η φύτευση γίνεται πάντα με μπάλα χώματος την άνοιξη όταν αρχίζει η βλάστηση.
- β. Άρδευση:** Η μαγνόλια χρειάζεται τακτικές αρδεύσεις.
- γ. Λίπανση:** Η μαγνόλια χρειάζεται τακτικές λιπάνσεις για ένα καλύτερο αποτέλεσμα.
- δ. Κλάδευμα:** Σπάνια χρειάζεται κλάδευμα αυτό το δένδρο. Αλλά σε περιπτώσεις κλαδεύματος είναι καλύτερα αυτό να γίνεται κατά τη βλαστική περίοδο και όχι το χειμώνα.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρο οποίος στρωματώνεται σε υγρή άμμο και μετά μεταφέρεται σε ανοικτά σπορεία. Επίσης πολλαπλασιάζεται και με μοσχεύματα στην υδρονέφωση με τη χρήση ορμόνης ριζοβολίας IBA για μια επιτυχή ριζοβολία. Ο πολλαπλασιασμός με μοσχεύματα είναι προτιμότερος για τη μαγνόλια.

Εχθροί και ασθένειες: Είναι πολύ ανθεκτικό φυτό σε εχθρούς και ασθένειες και επομένως στις εντομολογικές και μυκητολογικές προσβολές.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο μεγαλοπρεπές σχήμα του φυτού. Για το λόγο αυτό είναι καλό αυτό να φυτεύεται μεμονωμένο μέσα σε χλοοτάπητα. Επίσης οφείλεται στα γυαλιστερά φύλλα του, καθώς και στα μεγάλα και εύοσμα άνθη του, καθώς και στους καρπούς και στους σπόρους του.

Χρήσεις

- α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου:** Είναι ένα από τα σημαντικότερα δένδρα για τη συγκρότηση πάρκων και κήπων στην αρχιτεκτονική τοπίου. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε δενδροστοιχίες.
- β. Χρήση στην ανθοκομία:** Χρησιμοποιείται σε διάφορες ανθικές κατασκευές αφού έχει πολύ ωραίο άνθος και φύλλωμα.
- γ. Άλλες χρήσεις:** Σε ορισμένα μέρη της Ιαπωνίας, τα φύλλα του γένους *M. obovata* (αντωοειδής) χρησιμοποιούνται για την περιτύλιξη των τροφίμων και ως μαγειρικά πιάτα. Επίσης ο φλοιός και οι ανθοφόροι οφθαλμοί (μπουμπούκια), του γένους *Magnolia officinalis*, εδώ και καιρό χρησιμοποιούνται στην παραδοσιακή κινεζική ιατρική.

1.1.1.3. Κέδρος γλαυκός

Cedrus atlantica var. *Glauca*

Οικογένεια: Pinaceae

Εικ. 6

Κέδρος γλαυκός στον Δημοτικό κήπο Αιγίου
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Ο κέδρος ο γλαυκός είναι ιθαγενές δένδρο και κατάγεται από τη Βόρεια Αφρική και ειδικά από την Αλγερία και το Μαρόκο.

Βοτανική περιγραφή: Είναι αειθαλές δένδρο και καλλιεργείται στη χώρα μας με επιτυχία. Φθάνει σε ύψος τα 18-30 μέτρα και τα 10-15 σε διάμετρο. Έχει πυραμοειδή κόμη η οποία είναι χαλαρή και τα κλαδιά του έχουν κλίση προς τα επάνω με ζωνηρή βλάστηση. Τα φύλλα του είναι κυανά με αργυρόχρωμη απόχρωση.

Το δένδρο είναι μόνοικο και δίκλινες, δηλαδή τα άνθη του είναι μονογενή. Στο δένδρο υπάρχουν και αρσενικά και θηλυκά, αλλά η άνθιση του γίνεται τον μήνα Σεπτέμβριο.

Ο καρπός του είναι κώνος κυλινδρικός χρώματος ανοικτού καστανού.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Ευδοκιμεί σε πλούσια, καλά στραγγισμένα και ηλιαζόμενα εδάφη. Έχει αντοχή παράλληλα και σε μερική σκιά και στα αμμώδη εδάφη.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρο την άνοιξη.

Εχθροί και ασθένειες: Είναι το πλέον ανθεκτικό είδος από όλους τους κέδρους στις δυσμενείς συνθήκες και στην περιβαλλοντική μόλυνση.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο ότι είναι πολύ ωραίο δένδρο με πολύ ρωμαλέα εμφάνιση.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Τα μεγάλα δένδρα χρησιμοποιούνται σαν μεμονωμένα μέσα σε χλόη, ενώ οι νάνες ποικιλίες χρησιμοποιούνται σε βραχύκηπους.

Επίσης το φυτό αυτό μπορεί να διακοσμήσει πάρκα και κήπους ξενοδοχείων, επαύλεων και οικισμών σε συνδυασμούς με άλλα καλλωπιστικά.

1.1.1.4. Χαμαίρωψ

Chamaerops humilis

Οικογένεια: *Palmaceae*

(κοινό όνομα: Χαμαίρωπας)

Εικ. 7

Χαμαίρωψ

στο Δημοτικό κήπο Αγίου
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Προέρχεται κυρίως από την Ευρώπη, αλλά ειδικότερα και κυρίως από χώρες της Μεσογείου.

Βοτανική περιγραφή: Είναι το μοναδικό είδος αυτής της οικογένειας το οποίο αυτοφύεται στη χώρα μας. Είναι μικρό αειθαλές δένδρο ή έχει θαμνώδη μορφή. Φθάνει τα 2 μέτρα ύψος σε ηλικία 20 χρόνων επειδή έχει αργή ανάπτυξη. Λόγω των παραφυάδων του παίρνει την μορφή θάμνου.

Τα φύλλα του είναι παλαμοειδή με διάμετρο 60x80 εκατοστά. Διαιρούνται με 12-15 τμήματα όπου σχηματίζουν βεντάλια. Είναι πράσινα δερματώδη με λεπτό μίσχο.

Τα άνθη του εμφανίζονται τέλος Απριλίου και αρχές Μαΐου επειδή είναι φυτό δίοικο.

Οι καρποί του είναι σφαιρικοί, κοκκινοκάστανοι και ονομάζονται ράγες.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Ευδοκιμεί σε όλα τα εδάφη και απαιτεί ηλιαζόμενες θέσεις. Αντέχει το ψύχος και έχει πολύ καλή ανάπτυξη κοντά σε παραλιακούς δρόμους λόγω του ότι ανέχεται τη θαλάσσια αύρα. Είναι επίσης ανθεκτικό φυτό στη ξηρασία.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρο.

Εχθροί και ασθένειες: Είναι ένα πολύ ανθεκτικό δένδρο στις διάφορες προσβολές από εχθρούς και ασθένειες.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο φύλλωμα του φυτού το οποίο προσφέρει επίσης και σκιά.

Χρήσεις

- α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου:** Παλαιότερα στην Ελλάδα το φυτό αυτό χρησιμοποιήθηκε πολύ στους κήπους νεοκλασσικών κτιρίων. Γενικά είναι δένδρο κατάλληλο για μικρούς κήπους και νησίδες πρασίνου δημοσίων δρόμων.
- β.** Επίσης είναι κατάλληλο φυτό για παραθαλάσσιες περιοχές και για μεμονωμένες φυτεύσεις.
- γ. Χρήση στην ανθοκομία:** Το είδος αυτό είναι κατάλληλο και για γλαστρικό φυτό.

1.1.2. Φυλλοβόλα καλλωπιστικά δένδρα

1.1.2.1. Γιακαράντα

Jacaranda acutifolia ή *Jacaranda mimosifolia*

Οικογένεια: *Bignoniaceae*

Εικ. 8

Γιακαράντα στον Δημοτικό κήπο Αγίου
(Φωτογραφία: Β.Μιλή)

Καταγωγή: Κατάγεται από την Καραϊβική και την Νότια Αμερική.

Βοτανική περιγραφή: Η γιακαράντα είναι φυλλοβόλο δένδρο με γρήγορο ρυθμό ανάπτυξης και μορφή κόμης ανεστραμμένου κώνου. Το δένδρο φθάνει σε ύψος τα 10-15 μέτρα και σε διάμετρο τα 6-10 μέτρα. Ο κορμός του είναι λείος, τεφροκύανος και ρυτιδωμένος. Τα φύλλα του είναι δισύνθετα, μεγάλα, πράσινα και πτεροειδή. Συνήθως τα φύλλα αργούν να πέσουν και μένουν κάποια παλαιά μέχρι να βγούν τα επόμενα νέα.

Τα άνθη του είναι χρώματος μπλε ή ιώδους και φέρονται σε επάκριες ταξιανθίες 20 εκατοστών. Είναι πεντάλοβα και χοανοειδή. Η ανθοφορία λαμβάνει χώρα το Μάιο-Ιούνιο μαζί με τα νέα φύλλα, αλλά υπάρχει και μια δεύτερη ανθοφορία το Σεπτέμβριο.

Οι καρποί του είναι μεγάλες πτερυγωτές κάψες οι οποίες περιέχουν πολλούς σπόρους.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Το δένδρο προτιμά γόνιμα και στραγγερά εδάφη, αλλά ανέχεται και τα ξηρά, άγονα και ασβεστώδη. Είναι ευαίσθητο φυτό στον παγετό. Επίσης είναι πολύ ανθεκτικό στις συνθήκες της πόλεως και στην ξηρασία.

Καλλιέργεια

- α. Φύτευση:** Γίνεται σε αποστάσεις 6-8 μέτρων.
- β. Άρδευση:** Αυτή πρέπει να γίνεται τακτικά το καλοκαίρι, αραιά το φθινόπωρο και να σταματά τον χειμώνα.
- γ. Κλάδευμα:** Γίνεται μέχρι τα πρώτα τρία χρόνια από τα οποία χρειάζεται να γίνει διαμόρφωση του σχήματος και ο σχηματισμός της κόμης. Μετά τα τρία χρόνια δεν χρειάζεται κλάδευμα. Ανέχεται το φυτό τα αυστηρά κλάδεύματα επειδή έτσι βοηθάτε αυτό στην αναπτυξή πλούσιου φυλλώματος.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρο ενωρίς την άνοιξη, αλλά και με μοσχεύματα τα οποία ριζοβολούν εύκολα.

Εχθροί και ασθένειες: Η γιακαράντα είναι δένδρο ανθεκτικό στις ασθένειες εκτός όμως από κάποιες φορές κατά τις οποίες οι νεαροί βλαστοί προσβάλλονται από αφίδες (μελίγκρες), αλλά καταπολεμούνται εύκολα.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο ωραίο φύλλωμα και στην πλούσια άνθιση του φυτού αλλά και στον χρωματισμό των ανθέων του.

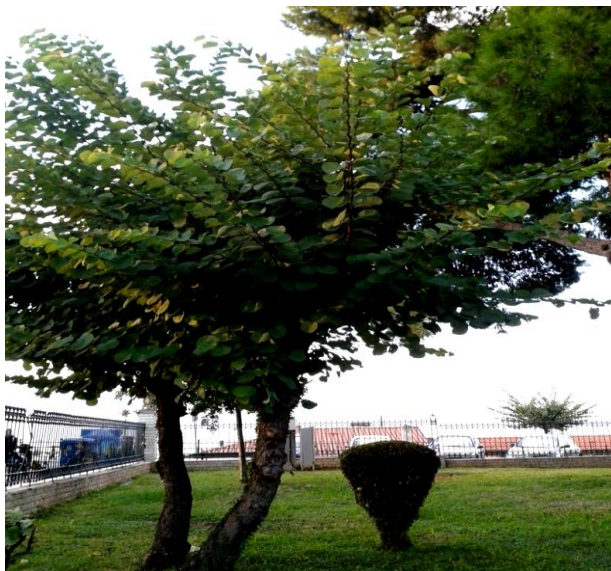
Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Φυτεύεται σε κήπους και πάρκα είτε μοναχικό είτε σε μικρές ομάδες. Φυτεύεται επίσης και σε νησίδες λεωφόρων, σε πλατείες και σε αυλές.

1.1.2.2. Κερκίς

Cercis sp.

Οικογένεια: Fabaceae

(κοινό όνομα: Κουτσουπιά)

Εικ.9

**Κουτσουπιά στον Δημοτικό κήπο Αιγίου
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)**

Καταγωγή: Η κερκίς (κουτσουπιά) κατάγεται από τις παραμεσόγειες χώρες. Είναι ένα μικρό γένος στο οποίο ανήκουν 7 είδη δένδρων και θάμνων κυρίως της Νότιας Ευρώπης και της Βόρειας Αμερικής.

Βοτανική περιγραφή: Η κερκίς (κουτσουπιά) είναι φυλλοβόλο δένδρο μέτριας ανάπτυξης, με ύψος 8-10 μέτρα. Η κόμη έχει διάμετρο 4-6 μέτρα και είναι σφαιρική. Τα φύλλα του είναι στρογγυλά, απλά και φέρονται κατ' εναλλαγή. Είναι καρδιόσχημα, γυαλιστερά και ανοικτοπράσινα.

Τα άνθη του είναι ρόδινα έως κόκκινα. Αυτά μπορεί να εμφανισθούν ακόμη και πριν ανοίξουν τα φύλλα κατά μήκος του κορμού. Η άνθιση διαρκεί ένα μήνα από ενωρίς την άνοιξη και είναι πολύ πλούσια.

Οι καρποί του ομοιάζουν με λοβούς οι οποίοι παραμένουν για πολύ μεγάλο διάστημα στο δένδρο.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι ανθεκτικό φυτό στα ασβεστώδη και ξηρά εδάφη, καθώς και στα κρύα κλίματα. Προτιμά ηλιαζόμενες θέσεις αλλά αναπτύσσεται και σε ελαφρά σκιά. Ευδοκιμή επίσης σε καλά αποστραγγισμένα εδάφη. Δεν είναι κατάλληλο φυτό για αλατούχα εδάφη. Μεγάλης ηλικίας φυτά μπορεί να υποφέρουν από τις χειμερινές θερμοκρασίες κάτω των -15°C.

Καλλιέργεια

- α. Φύτευση:** Φυτεύεται την άνοιξη σε μορφή σπόρου, αλλά μπορεί να γίνει και φύτευση τον χειμώνα σε περιοχές στις οποίες δεν υπάρχουν παγετοί.
- β. Άρδευση:** Δεν χρειάζεται αρκετή και αυτό κάνει το δένδρο ιδιαίτερα σημαντικό στην κηποτεχνία.
- γ. Λίπανση:** Γίνεται και από την ανθοφορία του φυτού. Τα άνθη πέφτουν, κάτω από το δένδρο, στο έδαφος και σχηματίζεται ένα στρώμα σαν χαλί. Αυτό την βοηθά στην λίπανση του. Επίσης μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ένα ισορροπημένο λίπασμα.
- δ. Κλάδευμα:** Γίνεται τέλη χειμώνα με αρχές άνοιξης.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με μοσχεύματα και με σπόρο οποίος σπέρνεται την άνοιξη και συλλέγεται από τον Οκτώβριο μέχρι τον χειμώνα.

Εχθροί και ασθένειες: Μπορεί να προσβληθεί από τις ακρίδες οι οποίες τρυγούν τα φύλλα, καθώς και από βερτισιλλίωση.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται κυρίως στην πλούσια ανθοφορία η οποία φέρεται κατά μήκος των βλαστών του δένδρου και η οποία παραμένει για αρκετό καιρό, αλλά και στο ιδιαίτερο σχήμα των φύλλων του.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Είναι ιδανικό φυτό για φύτευση σε πεζοδρόμια, σε πάρκα και σε κήπους διότι δεν χρειάζεται πολύ νερό. Επίσης χρησιμοποιείται για φύτευση μεμονωμένα ή για την δημιουργία δενδροστοιχιών.

1.2. Καλλωπιστικοί θάμνοι

1.2.1. Αειθαλείς καλλωπιστικοί θάμνοι

1.2.1.1. Γιούκα

Yucca elephantipes

Οικογένεια: Liliaceae, Agavaceae

Εικ. 10

Γιούκα, μικρού μεγέθους ανάπτυξης στον Δημοτικό κήπο Αγίου
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Προέρχεται κυρίως από την Βόρεια και την Κεντρική Αμερική. Στη χώρα μας ήρθε μέσω της Ολλανδίας την δεκαετία του 1970.

Βοτανική περιγραφή: Είναι αειθαλές φυτό με φύλλα μακρόστενα και ανοικτοπράσινα τα οποία φέρονται, σε μορφή ροζέτας, στο επάνω μέρος του κορμού. Είναι δερματώδη, γυαλιστερά, επιμήκη, λογχοειδή και φέρουν αγκάθι στο άκρο τους μερικά από τα είδη. Για τους εσωτερικούς χώρους χρησιμοποιείται το είδος *Yucca elephantipes* διότι τα φύλλα του δεν έχουν αγκάθια. Το φυτό φθάνει στο ύψος των 9 μέτρων.

Τα άνθη του είναι λευκά σε σχήμα καμπάνας και αρωματικά. Ανθίζει σε ηλικία 7-8 ετών. Τα άνθη του φέρονται στην κορυφή του ανθικού στελέχους το οποίο βγαίνει από το κέντρο της ροζέτας των φύλλων σε μορφή ανθοταξίας, τύπου φόβης.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι φυτό το οποίο προσαρμόζεται σε πολλά είδη εδαφών όπως σε ξηρά, σε άγονα και σε ασβεστούχα. Ανέχεται και τις ηλιαζόμενες θέσεις οι οποίες το ευνοούν, αλλά και την ημισκιά.

Καλλιέργεια

- α. Φύτευση:** Φυτεύεται σε γλάστρες με μείγμα τύρφης με 20% άμμο για την σταθερότητα της γλάστρας και τη στήριξη του κορμού.
- β. Άρδευση:** Πρέπει να γίνεται μια πολύ καλή άρδευση στο φυτό και να αφήνεται έπειτα αυτό να στεγνώνει πριν την επόμενη άρδευση.
- γ. Λίπανση:** Γίνεται κυρίως με πλήρη κοκκώδη λιπάσματα σε αναλογία 3:1:2 με προσθήκη μαγνησίου και ιχνοστοιχείων.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με μοσχεύματα, τμήματα των κορμών του φυτού, τα οποία κόβονται, καθώς και με ριζώματα, με παραφυάδες και με σπόρους. Τα μοσχεύματα κόβονται σε διάφορες διαστάσεις και εμβαπτίζονται σε διάλυμα μυκητοκτόνου. Το επάνω μέρος του φυτού σφραγίζεται με υγρή παραφίνη για τυχόν μεταφορά του σε άλλο σημείο φυτεύσεως.

Εχθροί και ασθένειες: Αν και είναι ένα πολύ ανθεκτικό φυτό χωρίς σοβαρά προβλήματα στο συγκεκριμένο είδος αναφέρονται κάποιου είδους εχθροί όπως είναι οι ψευδόκοκκοι, τα κοκκοειδή και οι θρίπες. Οι ασθένειες οι οποίες μπορεί να το προσβάλουν είναι οι μύκητες οι οποίοι προκαλούν κηλίδες και νεκρώσεις στα φύλλα. Επίσης κάποια είδη μυκήτων μπορεί να προκαλέσουν σήψη στο κορμό του φυτού, αν οι συνθήκες ευνοήσουν την ανάπτυξή τους.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στην ανθοφορία του φυτού τους καλοκαιρινούς μήνες, αλλά κυρίως στην μορφή του φυτού.

Χρήσεις

- α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου:** Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό σε βραχύκηπους, σε αίθρια και μέσα σε χλοοτάπητες. Επίσης χρησιμοποιείται πολύ σε παραλιακές περιοχές.
- β. Χρήση στην ανθοκομία:** Χρησιμοποιείται ως γλαστρικό φυτό σε βεράντες.

1.2.1.2. Λιγούστρο ιαπωνικό

Ligustrum japonicum

Οικογένεια: Oleaceae

Εικ. 11
Λιγούστρο ιαπωνικό σε δεικνύον μέρος στον
Δημοτικό κήπο Αγίου
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Κατάγεται από την Ιαπωνία και τη Κορέα.

Βοτανική περιγραφή: Υπάρχουν 50 είδη τα οποία ανήκουν στο γένος αυτό είναι αειθαλή, φυλλοβόλα και δεικνύον. Το λιγούστρο το ιαπωνικό είναι θάμνος ή μικρό δένδρο. Φθάνει σε ύψος τα 6 μέτρα και σε πλάτος τα 3-4 μέτρα. Έχει σφαιρικό σχήμα. Τα φύλλα του είναι σκούρα πράσινα, παχιά και δεικνύον.

Τα άνθη του είναι μικρά, έχουν χρώμα λευκοκίτρινο και φέρονται επάνω σε βότρες μήκους 10-15 εκατοστών. Η άνθιση του ξεκινά από Ιούνιο έως Ιούλιο και διαρκεί σχεδόν 20 ημέρες.

Ο καρπός του λιγούστρου είναι δρύπη. Περιέχει 1-4 σπόρους οι οποίοι το φθινόπωρο μέχρι τέλος του χειμώνα γίνονται μαύρου χρώματος και παραμένουν στο φυτό.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι φυτό το οποίο αναπτύσσεται σχεδόν σε όλα τα εδάφη, εκτός από τα πολύ όξινα. Αντέχει στις παραθαλάσσιες περιοχές και στην ατμοσφαιρική ρύπανση. Στους δυνατούς παγετούς υποφέρει. Επίσης υποφέρει και από τη ξηρασία και από τη μεγάλη ζέση.

Καλλιέργεια

- α. Φύτευση:** Γίνεται ή την άνοιξη, αφού αφαιρεθεί από το σαρκώδες περίβλημα του ο σπόρος και στρωματωθεί σε άμμο ή φυτεύεται κατ' ευθείαν στο οριστικό του σημείο το φθινόπωρο.
- β. Άρδευση:** Πρέπει να είναι τακτική.
- γ. Λίπανση:** Πρέπει να είναι τακτική και αυστηρή.
- δ. Κλάδεμα:** Πρέπει να είναι αυστηρό.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρο τον Νοέμβριο ή τον Δεκέμβριο και με μοσχεύματα. Οι ποικιλίες πολλαπλασιάζονται με εμβολιασμό.

Εχθροί και ασθένειες: Το είδος αυτό είναι γενικά ανθεκτικό στους εχθρούς και στις ασθένειες, αλλά είναι ευαίσθητο σε προσβολές από το βακτήριο *Pseudomonas savatana* ή αλλιώς καρκίνο της ελιάς.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο γυαλιστερό φύλλωμα του φυτού, αλλά και στους καρπούς και στα άνθη του.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Το πυκνό και γυαλιστερό φύλλωμα του φυτού και η ανοχή του στα κλαδεύματα το καθιστούν κατάλληλο για τη δημιουργία μπορντούρων για πλαίσια και διακοσμητικών σχημάτων. Είναι πολύ χρήσιμο φυτό για να καλύψει τοίχους και να σχηματίσει φράκτες.

1.2.1.3. Πυξός ή Πυξάρι

Buxus sempervirens

Οικόγενεια: Buxaceae

Εικ. 12
Πυξός μικρού μεγέθους στον Δημοτικό κήπο Αιγίου
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Το γένος διαθέτει 30 είδη αιθαλών θάμνων και μικρών δένδρων ιθαγενών της Ευρώπης, της Κεντρικής Αμερικής και της Ασίας και ιδιαίτερα της Δυτικής Ινδίας. Στην Ελλάδα αυτοφύεται σε δάση της Εύβοιας, της Ηπείρου, της Κρήτης, της Μυτιλήνης και της Σύρου.

Βοτανική περιγραφή: Είναι αιθαλής θάμνος, αργής ανάπτυξης, ο οποίος φθάνει τα 2-3 μέτρα σε ύψος και τα 2-3 μέτρα σε διάμετρο κόμης. Το πυξάρι έχει μια πολύ πυκνή βλάστηση. Σε μεγάλη ηλικία φθάνει τα 4-6 μέτρα σε ύψος. Οι βλαστοί του είναι κατακόρυφοι στην αρχή και αργότερα διακλαδίζονται. Με τον τρόπο αυτό το φυτό αποκτά και το σφαιρικό του σχήμα. Τα φύλλα του είναι αντίθετα, μικρά, ακέραια, σκληρά και δερματώδη. Είναι γυαλιστερά με σκούρο χρώμα στην επάνω επιφάνεια και ανοικτό πράσινο στην κάτω.

Τα άνθη του δεν έχουν ιδιαίτερη σημασία. Είναι μικρά και κιτρινωπά. Φέρονται σε μικρές μασχαλιαίες ταξιανθίες. Ανθίζει τον Απρίλιο. Η ανθοφορία διαρκεί 40-50 ημέρες.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Ευδοκίμει σε όλα σχεδόν τα εδάφη, αλλά προτιμά τα πλούσια και καλά αποστραγγισμένα εδάφη. Είναι πολύ ανθεκτικό φυτό στο κρύο και στο ασβέστιο. Έχει πολύ καλή ανάπτυξη σε ηλιαζόμενα σημεία και ανέχεται την μέτρια σκιά. Φυτεύεται ακόμη και σε παραθαλάσσιες περιοχές.

Καλλιέργεια

Γενικά ως φυτό δεν απαιτεί ιδιαίτερες καλλιεργητικές φροντίδες.

α. Κλάδευμα: Ανέχεται πολύ τα αυστηρά και συνεχή κλαδεύματα.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με φυλλοφόρα μοσχεύματα στην υδρονέφωση, καθώς και με μοσχεύματα σκληρού ξύλου και με παραφυάδες το φθινόπωρο.

Εχθροί και ασθένειες: Είναι πολύ ανθεκτικό φυτό στις προσβολές από εχθρούς και ασθένειες.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο πλούσιο, γυαλιστερό και σκουροπράσινο φύλλωμα του φυτού.

Χρήσεις

- β. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου:** Χρησιμοποιείται μεμονωμένο ή σε ομάδες με άλλους θάμνους, αλλά κυρίως για το σχηματισμό μπορντούρας. Είναι κατάλληλο για βραχόκηπους και οροφώκηπους.
- γ. Χρήση στην ανθοκομία:** Χρησιμοποιείται ως γλαστρικό φυτό.

1.2.1.4. Τούγια η ανατολίτικη Θούγια η ανατολική

Thuja orientalis ή *Platycladus orientalis*

Οικόγενεια: Cupressaceae

Εικ. 13
Τούγια μεγάλης ηλικίας στον Δημοτικό κήπο Αιγίου
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Κατάγεται από την Κίνα και την Κορέα.

Βοτανική περιγραφή: Είναι κωνοφόρος θάμνος ή μικρό δένδρο. Έχει βλάστηση κωνικής μορφής. Φθάνει σε ύψος τα 6-8 μέτρα και σε μεγάλη ηλικία φθάνει τα 12 μέτρα και σε διάμετρο στη βάση του τα 2-2,5 μέτρα. Τα φύλλα του είναι πρασίνου χρώματος και τον χειμώνα παίρνουν χαλκοκόκκινο χρώμα. Είναι ωοειδή, ρομβοειδή, οξύληκτα και αρωματικά. Το φύλλωμα του φυτού γίνεται βαθύ κόκκινο έως καφέ σε συνθήκες χαμηλής θερμοκρασίας.

Τα άνθη του είναι απλά χωρίς κάποια αξία και μικρού μεγέθους. Οι καρποί είναι κώνοι σφαιρικοί. Το πυξάρι έχει ταχύτητα μέτριας ανάπτυξης έως αργής.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Ευδοκιμεί σε όλα τα εδάφη, αλλά κυρίως στα ασβεστούχα εδάφη και με υψηλή σχετική υγρασία, ασχέτως που το αντέχει στην ξηρασία.

Καλλιέργεια

- α. Άρδευση:** Αυτή πρέπει να γίνεται χαμηλά στο χώμα και ποτέ στο φύλλωμα επειδή αυτό προσβάλλεται από μύκητες.
- β. Λίπανση:** Πρέπει να γίνεται λίπανση με ειδικά σκευάσματα τουλάχιστον μία φορά τον μήνα.
- γ. Κλάδευμα:** Κλαδεύεται το φυτό 2 -3 φορές τον χρόνο για την διατήρηση του σχήματός του.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρο ο οποίος σπέρνεται την άνοιξη.

Εχθροί και ασθένειες: Είναι ανθεκτικό φυτό στις προσβολές εχθρούς και ασθένειες.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στην πυκνή και στην αρωματική βλάστηση του φυτού, καθώς επίσης και στο σχήμα του.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Φυτεύεται σαν μοναχικό φυτό σε χλοοτάπητες.

Είναι φυτό κατάλληλο για την δημιουργία φυτικών σχημάτων και φυτικών πλαισίων, καθώς και ελεύθερων φρακτών.

1.2.1.5. Φωτίνια

Photinia x fraseri

Οικογένεια: Rosaceae

(κοινό όνομα: Φωτόδενδρο)

Εικ. 14

**Φωτίνια μικρού μεγέθους διαμορφωμένη σε θάμνο
στον Δημοτικό κήπο Αγίου
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)**

Καταγωγή: Είναι γένος με 40 περίπου είδη προερχόμενα από την Ιαπωνία, την Κίνα και την Βόρεια Αμερική.

Βοτανική περιγραφή: Είναι αειθαλής θάμνος με κανονική ανάπτυξη και κόμη σφαιρική και ελλειψοειδή, ο οποίος επίσης μπορεί να διαμορφωθεί και σαν δένδρο. Φθάνει σε ύψος έως και τα 5 μέτρα και σε διάμετρο τα 4 μέτρα. Τα φύλλα του φυτού είναι απλά, μεγάλα, δερματώδη και σκούρου πρασίνου χρώματος. Κάποια από αυτά κοκκινίζουν το φθινόπωρο και μένουν μέχρι την άνοιξη.

Τα άνθη του είναι λευκά, μικρά και εμφανίζονται σαν ταξιανθίες τύπου Βότρυς. Ανθίζει από τον Μάρτιο έως τον Απρίλιο για 20-25 ημέρες.

Οι καρποί του είναι κοκκινόμαυροι, σφαιρικοί και διαμέτρου 6 χιλιοστών. Οι καρποί ωριμάζουν το καλοκαίρι και παραμένουν στο φυτό μέχρι τον χειμώνα.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Η φωτίνια είναι φυτό χωρίς ιδιαίτερες απαιτήσεις. Ευδοκίμει σε ελαφρά εδάφη, σε καλά αποστραγγισμένα και κυρίως σε ηλιαζόμενες θέσεις. Έχει αντοχή σε παγετούς και στο ψύχος κοκκινίζουν και τα φύλλα της το χειμώνα.

Καλλιέργεια

- α. Φύτευση:** Η φύτευση της γίνεται με μπάλα χώματος.
- β. Άρδευση:** Η άρδευση την οποία δέχεται το φυτό πρέπει να είναι κανονική.
- γ. Λίπανση:** Λιπαίνεται συνήθως με σίδηρο για να επιτευχθεί ζωνηρή κόκκινη βλάστηση.
- δ. Κλάδευμα:** Το φυτό επωφελείται αυτό ένα ελαφρύ κλάδευμα, ενωρίς την άνοιξη, για να διατηρηθεί το σχήμα του.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται κυρίως με εμβολιασμό, με μοσχεύματα και με σπόρο.

Ασθένειες: Είναι ευαίσθητο φυτό στις προσβολές από το ωίδιο. Αυτό καταπολεμάται με τα κατάλληλα φυτοφάρμακα.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο γυαλιστερό φύλλωμα του φυτού και στο κόκκινο χρώμα το οποίο αυτό παίρνει. Ακόμη οφείλεται και στα λευκά άνθη του τα οποία δημιουργούν πολύ ωραία σύνθεση, όπως επίσης και στους καρπούς του.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Μπορεί το φυτό να καλύψει πολλούς χώρους στην αρχιτεκτονική τοπίου λόγω του ότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως θάμνος, αλλά και ως δένδρο. Φυτεύεται ή ως μεμονωμένο ή σε συνδυασμό με καλλωπιστικούς θάμνους.

Είναι κατάλληλο φυτό για δενδροστοιχίες σε πάρκα λόγω της ιδιαίτερης ανθοφορίας του. Επίσης μπορεί να χρησιμοποιηθεί και σε αρχαιολογικούς χώρους και σε χώρους εκκλησιών.

1.2.2. Φυλλοβόλοι καλλωπιστικοί θάμνοι

1.2.2.1. Τριανταφυλλιά

Rosa sp.

Οικογένεια: Rosaceae

Εικ. 15
Τριανταφυλλιά με μπουμπούκια
στον Δημοτικό κήπο Αιγίου
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Είναι ιθαγενές φυτό του βορείου ημισφαιρίου και είναι το πλέον γνωστό καλλωπιστικό φυτό με 125 είδη και επάνω από 25.000 ποικιλίες. Το σημαντικότερο πλεονέκτημα του φυτού είναι η τεράστια ποικιλομορφία των ανθέων του.

Βοτανική περιγραφή: Η τριανταφυλλιά είναι φυλλοβόλος θάμνος ο οποίος φθάνει σε ύψος τα 3 έως τα 6 μέτρα και κάποιες φορές υπερβαίνει και τα 8 μέτρα. Έχει μεγάλου μήκους ξυλώδεις βλαστούς. Οι βλαστοί της φέρουν αγκάθια. Τα φύλλα της είναι σύνθετα και αποτελούνται από 3-5 φυλλάρια, οδοντωτά, τα οποία έχουν σκούρο πράσινο χρώμα.

Τα άνθη του φυτού είναι μεγάλα με ποικιλία χρωμάτων. Αυτά είναι αρωματικά ή άοσμα. Φέρονται σε ταξιανθία μονήρη, κορύμβου, φόβης ή Βότρυς. Η άνθιση του διαρκεί από την άνοιξη μέχρι αργά το φθινόπωρο. Σε σπάνιες περιπτώσεις, όταν επικρατούν ευνοϊκές συνθήκες περιβάλλοντος, παρατείνεται η ανθοφορία και το καλοκαίρι και το φθινόπωρο.

Οι καρποί της τριανταφυλλιάς είναι σκληρά αχαίνια κόκκινου χρώματος.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Σαν φυτό είναι ιδιαίτερα απαιτητικό σε κλίμα και σε έδαφος, αλλά ευδοκιμεί σε όλες τις περιοχές της Ελλάδας. Χρειάζεται καλή στράγγιση και περιεκτικότητα σε ασβέστιο μικρότερη από 15%.

Χρειάζεται ηλιαζόμενες θέσεις και ευδοκιμεί στα ελαφρά, δηλαδή τα αμμώδη εδάφη, αλλά και στα βαριά πηλώδη.

Το μέγεθος του φυτού και η ταχύτητα ανάπτυξής του εξαρτάται από το είδος του υποκειμένου, αλλά και από την εμβολιασμένη ποικιλία.

Καλλιέργεια

- α. Φύτευση:** Η καλλιέργεια της τριανταφυλλιάς γίνεται σε διάφορα γεωγραφικά πλάτη και σε υψόμετρα. Η νέα καλλιέργεια τριανταφυλλιάς γίνεται με φύτευση νεαρών φυτών. Η εποχή φύτευσης είναι από τον Σεπτέμβριο μέχρι τον Μάρτιο.
- β. Άρδευση:** Αυτή γίνεται πάντα με διάφορα συστήματα άρδευσης. Πρέπει να γίνεται όσο το δυνατό καλύτερη άρδευση επειδή τα φυτά στο αρχικό στάδιο, μέχρι να αναπτυχθούν, είναι ευαίσθητα στην έλλειψη νερού επειδή αυτά προέρχονται από εμβολιασμό.
- γ. Λίπανση:** Στη βασική λίπανση πρέπει να λαμβάνεται υπόψιν ότι είναι φυτό πολυετούς καλλιέργειας. Αυτό σημαίνει ότι η ποσότητα του φωσφόρου θα πρέπει να είναι μεγάλη δεδομένου ότι το θρεπτικό αυτό δεν χορηγείται τακτικά μέσω της επιφανειακής λίπανσης. Οι επιφανειακή λίπανση θα πρέπει να γίνεται κοπή κατά διαστήματα ανάλογα με το είδος, τη ποικιλία την μορφή και την ηλικία του φυτού.
- δ. Κλάδεμα:** Αυτό πρέπει να είναι αυστηρό στα αρχικά στάδια άνθισης του φυτού για την δημιουργία ζωηρής βλάστησης. Για την κάλυψη μεγάλων χώρων κλαδεύεται ελαφρά, ενώ για τις αναρριχώμενες ποικιλίες χρειάζεται αυστηρό κλάδεμα.
- ε. Υποστύλωση:** Αυτή γίνεται για την καλύτερη στήριξη των φυτών συνήθως με χονδρές σιδερόβεργες. Είναι αναγκαία αυτή στις αναρριχώμενες ποικιλίες.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με εμβολιασμό (ενοφθαλμισμό) ο οποίος γίνεται συνήθως το καλοκαίρι. Επίσης το φυτό πολλαπλασιάζεται και με μοσχεύματα σκληρού και μαλακού ξύλου.

Εχθροί και ασθένειες: Η τριανταφυλλιά από πλευράς εχθρών προσβάλλεται από αφίδες, από βαμβακάδα ή κοινώς ψώρα, από τον φυλλοδέτη κ.ά. Επίσης οι σημαντικότερες ασθένειες της τριανταφυλλιάς είναι ο βοτρύτης, η μαύρη κηλίδωση, η σκωρίαση και το ωίδιο. Τόσο οι εχθροί όσο και οι ασθένειες καταπολεμούνται με τα κατάλληλα φυτοφάρμακα.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο ότι το φυτό είναι φυτό συνεχούς άνθισης, καθώς και στην ομορφιά των ανθέων του.

Χρήσεις

- α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου:** Χρησιμοποιείται πολύ το είδος της αναρριχώμενης τριανταφυλλιάς σε κήπους οικιών, επαύλεων και πάρκων. Επίσης χρησιμοποιούνται για φύτευση, μεμονωμένης τριανταφυλλιάς ή σε δενδρώδεις, θαμνώδεις ποικιλίες τριανταφυλλιάς.
- β. Χρήση στην ανθοκομία:** Χρησιμοποιούνται για φύτευση σε γλάστρες νάνες ποικιλίες τριανταφυλλιάς.
- γ. Χρήση στην ανθοδετική:** Χρησιμοποιείται ευρύτατα η τριανταφυλλιά για την παραγωγή δρεπτών ανθέων. Η μεγαλύτερη παραγωγή τριαντάφυλλου είναι στην Αμερική, στην Ιταλία και στην Ολλανδία.
Μπορεί να καλλιεργηθεί σε θερμοκήπιο και έτσι μπορεί να αυξηθεί και να επεκταθεί η παραγωγή ανθέων τον χειμώνα και τις αρχές της άνοιξης.

1.3. Αναρριχώμενα καλλωπιστικά φυτά

1.3.1. Αειθαλή αναρριχώμενα καλλωπιστικά φυτά

1.3.1.1. Βουκαμβίλλια

Bougainvillea sp.

Οικόγενεια: Nyctaginaceae

(κοινό όνομα: Μπουκαμβίλλια)

Εικ. 16
Αναρριχώμενη βουκαμβίλλια
στον Δημοτικό κήπο Αιγίου
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Είναι ιθαγενές φυτό της τροπικής και υποτροπικής Νότιας Αμερικής. Στην Ελλάδα καλλιεργείται από παλαιά στα νησιά του Αιγαίου και του Ιονίου πελάγους.

Βοτανική περιγραφή: Η βουκαμβίλλια είναι φυτό το οποίο φθάνει τα 3 -10 μέτρα σε ύψος. Έχει ξυλοποιημένους βλαστούς οι οποίοι είναι χνοώδεις με αγκάθια. Αυτά είναι περισσότερα κυρτά στις άκρες των κλάδων έτσι ώστε να βοηθούν στην αναρρίχηση του φυτού και την στήριξη του. Τα φύλλα του είναι ωοειδή, κατ' εναλλαγή και ελλειπτικά με έντονο πράσινο χρώμα.

Τα άνθη του είναι μικρά, σωληνοειδή και πεντάλοβα ή ακόμη και εξάλοβα. Σχηματίζουν πλούσια ταξιανθία διαφόρων χρωμάτων από τα οποία και διακρίνεται η ποικιλία. Η άνθιση της βουκαμβίλλιας αρχίζει την άνοιξη και διαρκεί μέχρι τον φθινόπωρο.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι φυτό ταχείας άνθισης και αυτό δείχνει ότι ευδοκimeί σε όλα τα εδάφη και κατά προτίμηση στα πλούσια, πηλώδη και ηλιαζόμενα εδάφη. Έχει υψηλή ανθεκτικότητα στους ανέμους, στην ξηρασία και στις υψηλές θερμοκρασίες. Το μειονέκτημά του είναι ότι είναι πολύ ευάλωτο φυτό στις χαμηλές θερμοκρασίες.

Καλλιέργεια

- α. Άρδευση και λίπανση:** Αν το φυτό κατά την περίοδο της άνθισης, δεχθεί άρδευση και λίπανση παράγει αυτομάτως περισσότερη ανθοφορία και καλύτερη ποιότητας άνθη.
- β. Κλάδευμα:** Για την βουκαμβίλλια συνιστάται στα παλιά κλαδιά και αφαίρεση των ξηρών κλάδων για αραίωση του φυτού. Η εποχή κλαδεύματος της βουκαμβίλλιας γίνεται πριν από την έναρξη της ανθοφορίας της.
- γ. Υποστύλωση:** Χρειάζεται το φυτό υποστύλωση, ιδίως κατά τα πρώτα στάδια της ανάπτυξής του.

Πολλαπλασιασμός: Ο πολλαπλασιασμός του φυτού γίνεται με μοσχεύματα ημιωρίμου ξύλου από τον Απρίλιο έως τον Μάιο μέσα σε υγρή άμμο, αλλά και με μοσχεύματα μαλακού ξύλου σε υδρονέφωση.

Εχθροί: Συνήθως προσβάλλεται από αφίδες οι οποίες καταπολεμούνται με τα κοινά εντομοκτόνα.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στην μεγάλη και εντυπωσιακή ανθοφορία του φυτού.

Χρήσεις

- α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου:** Χρησιμοποιείται πολύ συχνά για την διακόσμηση εισόδων κατοικιών. Επίσης χρησιμοποιείται σε αφίδες και σε στέγαστρα. Χρησιμοποιείται επίσης σαν εδαφοκάλυψη και για την διαμόρφωση φρακτών.
- β. Χρήση στην ανθοκομία:** Μπορεί να γίνει φύτευση σε φυτοδοχεία για την διακόσμηση εξωστών.

1.4. Ποώδη καλλωπιστικά φυτά

1.4.1. Ποώδη καλλωπιστικά πολυετή φυτά

1.4.1.1. Γυνέριο ή Κορταδερία

Gynerium argenteum ή *Cortaderia selloana*

Οικογένεια: Graminae

Εικ. 17
Ανθισμένο γυνέριο στο Δημοτικό κήπο Αιγίου
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Κατάγεται από την Βραζιλία, την Χιλή και την Αργεντινή. Είναι το πλέον δημοφιλές από τα πολυετή στην οικογένεια των «Αγρωστωδών». Ίσως λόγω του μεγάλου όγκου του και των χαρακτηριστικών του το καθιστούν το πλέον αναγνωρισμένο φυτό, αλλά όπως και τα φύλλα του. Ανήκει στην ίδια οικογένεια με τον χλοοτάπητα.

Βοτανική περιγραφή: Είναι σκληρό πολυετές ριζωματώδες φυτό και διατηρεί το φύλλωμα του όλο το χρόνο. Τα φύλλα του ομοιάζουν με κορδέλες λεπτές. Εκφύονται από τον λαιμό του φυτού, είναι κρεμαστά στην περιφέρεια του και σχηματίζουν σιντριβάνι. Έχουν πλάτος 1 με 2 εκατοστά και φθάνουν μέχρι τα 3 μέτρα σε μήκος και είναι πρασίνου χρώματος.

Τα άνθη του είναι μακρά στελέχη τα οποία φέρουν πτεροειδείς μεταξένιες ταξιανθίες ως θύσανοι με χρώμα ρόδινο ή αργυρό, λευκό ανάλογα με την εποχή.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Το γυνέριο έχει άριστη προσαρμοστικότητα σε όλα τα εδάφη, αλλά και στην ξηρασία.

Καλλιέργεια

Δεν απαιτεί ιδιαίτερες καλλιεργητικές φροντίδες.

α. Φύτευση: Αυτή γίνεται την άνοιξη.

- β. Άρδευση:** Πρέπει να δίνεται ελάχιστη και σε μεγάλη διάρκεια ανομβρίας. Όταν το φυτό είναι σε μικρή ηλικία χρειάζεται άρδευση μια φορά την εβδομάδα τουλάχιστον.
- γ. Λίπανση:** Γίνεται δύο φορές το χρόνο. Μια φορά το χρόνο με ένα πλήρες λίπασμα στην αρχή της άνοιξης και μια δεύτερη στο τέλος του καλοκαιριού.
- δ. Κλάδευμα:** Το φυτό τον Φεβρουάριο με Μάρτιο κλαδεύεται αυστηρά σε ύψος 10-20 εκατοστά από την επιφάνεια του εδάφους για να δώσει την άνοιξη ζωηρότερη βλάστηση.
- ε. Υποστύλωση:** Δεν χρειάζεται υποστύλωση το φυτό.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με διαίρεση του ριζώματος σε τμήματα τα οποία φέρουν το καθένα μέρος του υπέργειου βλαστού. Επίσης πολλαπλασιάζεται και με σπόρο ο οποίος σπέρνεται σε θερμοκρασία υποστρώματος 15°-22°C και βλαστάνει σε 14-21 ημέρες.

Εχθροί και ασθένειες: Είναι φυτό το οποίο δεν προσβάλλεται από εχθρούς και ασθένειες.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στην υπέροχη ανθοφορία του φυτού, καθώς και στα φύλλα του και στο μοναδικό σχήμα του.

Χρήσεις

- α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου:** Γίνεται τέλειος συνδυασμός με χλοοτάπητα ο οποίος συμπληρώνει πολύ την αισθητική εμφάνιση. Ακόμη καλύτερο αποτέλεσμα δίνεται όταν συνδυάζεται με δένδρα με πολύ σκούρο πράσινο χρώμα.
Λόγω της γρήγορης ανάπτυξής του φυτεύεται σε θέσεις έτσι ώστε να εμποδίζει τη θέαση από ανεπιθύμητα σημεία.
- β. Χρήση στην ανθοδιακόσμηση:** Γίνεται αποξήρανση των ταξιανθιών του φυτού αρκεί αυτές να κόβονται ενωρίς. Η κοπή αυτή θα πρέπει να γίνεται με μέτρο διότι αλλιώς καταστρέφεται το σχήμα τους.
Οι ταξιανθίες χρησιμοποιούνται σε ανθοδοχεία ή για την δημιουργία ανθικών συνθέσεων, καθώς και σε διακοσμητικές παρουσιάσεις.

2. Πλατεία Υψηλών Αλωνιών

2.1. Καλλωπιστικά δένδρα

2.1.1. Αειθαλή καλλωπιστικά δένδρα

2.1.1.1. Αριά ή Δρυς

Quercus ilex

Οικογένεια: Fagaceae

(κοινό όνομα: Βελανιδιά)

Εικ. 18
Μικρού μεγέθους δένδρο αριά
στην πλατεία Υψηλών Αλωνιών
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Κατάγεται από τις παραμεσόγειες χώρες, και την Βόρεια Αμερική.

Βοτανική περιγραφή: Είναι αειθαλές δένδρο, κανονικού ρυθμού ανάπτυξης το οποίο φθάνει σε ύψος τα 20-25 μέτρα και σε διάμετρο τα 15-20 μέτρα. Έχει σφαιρική κόμη και πυκνό φύλλωμα. Αργά το φθινόπωρο, τον χειμώνα, και ενωρίς την άνοιξη το παλαιό φύλλωμα του φυτού παίρνει χρώμα κοκκινοκαφέ σε αντίθεση με το νέο φύλλωμα την άνοιξη. Τα φύλλα του είναι οδοντωτά και ακέραια. Στην επάνω επιφάνεια ανοικτοπράσινα σε σκιασμένα μέρη και σκουροπράσινα σε ηλιαζόμενα. Στην κάτω επιφάνεια ασημί ή κιτρινωπά χνουδωτά.

Τα άνθη του δεν έχουν ιδιαίτερη καλλωπιστική αξία και είναι μονογενή. Τα αρσενικά άνθη εκπτύσσονται σε πρασινωπούς ιούλους οι οποίοι κρέμονται στην βάση των κλαδιών. Τα θηλυκά είναι μεμονωμένα ή ανά 2-5 στην κορυφή των ετησίων βλαστών και στις μασχάλες των φύλλων. Ανθίζει Απρίλιο-Ιούνιο.

Οι καρποί είναι κύπελλα με μακρύ ποδίσκο.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Απαιτεί εδάφη πλούσια σε θρεπτικά συστατικά. Η αριά είναι δένδρο με λίγες απαιτήσεις. Έχει αντοχή και σε κρύα κλίματα, αλλά και στα ζεστά. Επίσης είναι κατάλληλο φυτό για σκιερές τοποθεσίες. Ευδοκιμεί και στα αλκαλικά εδάφη, αλλά και κοντά στη θάλασσα.

Καλλιέργεια

α. Κλάδευμα: Μπορεί να κλαδευθεί αυστηρά χωρίς κάποιο πρόβλημα.

Πολλαπλασιασμός: Η αριά πολλαπλασιάζεται με σπόρο.

Εχθροί και ασθένειες: Προσβάλλεται κυρίως από φυλλοξήρα, αλλά και από ένα είδος φυτοпараσιτικών εντόμων τα οποία είναι γνωστά σαν αφίδες ή μελίγκρες.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο ωραίο φύλλωμα του φυτού, αλλά και στους χρωματισμούς του, καθώς επίσης και στο σχήμα και στο μέγεθος του.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Χρησιμοποιείται κυρίως σε πάρκα, σε δενδροστοιχίες, σε συστάδες και μεμονωμένη φύτευση ακόμη και σε μικρούς κήπους.

Είναι κατάλληλο φυτό για μεμονωμένη φύτευση μέσα σε χλοοτάπητα.

2.1.1.2. Χουρμαδιά ή Φοίνιξ ο δακτυλοφόρος

Phoenix dactylifera

Οικογένεια: Palmaceae

Εικ. 19
Φοίνικας δακτυλοφόρος ή χουρμαδιά
στην πλατεία Υψηλών Αλωνιών
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Το γένος αυτό περιλαμβάνει 12 είδη των τροπικών και υποτροπικών περιοχών της Ασίας και της Αφρικής.

Βοτανική περιγραφή: Είναι φυτό δίοικο με κορμό ισοπαχή. Ο κορμός του φέρει σημάδια από την πτώση των φύλλων και φθάνει τα 100 εκατοστά σε διάμετρο. Το ύψος του φθάνει τα 20-30 μέτρα. Από τον κορμό εκφύονται μεγάλα σύνθετα φύλλα και η κόμη του είναι σφαιρική. Τα φύλλα του είναι ρόδακας μήκους 3-6 μέτρων. Είναι γλαυκοπράσινα, γέρνουν σαν τόξα και έχουν μήκος 20-40 εκατοστά.

Τα άνθη του είναι μεγάλοι βοτρείς που περικλείονται από σπάθη.

Ο καρπός του είναι δρύπη ελλειψοειδούς σχήματος και μήκους 2,5-5 εκατοστών. Είναι edώδιμος, γνωστός ως «χουρμάς» και πολύ γλυκός.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Χρειάζεται πλούσια, ηλιαζόμενα και αρδευόμενα εδάφη, αλλά με κατάλληλη θερμοκρασία και υγρασία εδάφους. Είναι ευπαθές φυτό στις χαμηλές θερμοκρασίες.

Καλλιέργεια

- α. Άρδευση και λίπανση:** Το φυτό αυτό χρειάζεται κανονική άρδευση, αλλά και καλά αποστραγγισμένα και λιπασμένα εδάφη.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρο ο οποίος σπείρεται σε θερμοσπορεία και μετά τα νεαρά φυτάρια μεταφυτεύονται σε φυτοδοχεία.

Εχθροί και ασθένειες: Είναι ανθεκτικό είδος στις διάφορες προσβολές από εχθρούς και ασθένειες.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στην όψη του φυτού, δηλαδή στην μορφή του φυλλώματος και της κόμης του, αλλά και στον καρπό τον οποίο προσφέρει.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Μπορεί να συνδυάσει την ισπανική και την μεσογειακή αρχιτεκτονική. Φυτεύεται σε πάρκα, σε κήπους και σε επαύλεις μεμονωμένα μέσα στο χλοοτάπητα.

Λόγω του ότι είναι φυτό το οποίο συμβολίζει την αθανασία φυτεύεται και σε χώρους (προαύλια) εκκλησιών.

2.1.2. Φυλλοβόλα καλλωπιστικά δένδρα

2.1.1. Καλλωπιστική δαμασκηνιά ή Προόνος του Πισσαρδίου

Prunus cerasifera

Οικόγενεια: Rosaceae

Εικ. 20

**Καλλωπιστική δαμασκηνιά με εντυπωσιακό φύλλωμα
στην πλατεία Υψηλών Αλωνιών
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)**

Καταγωγή: Κατάγεται από την Ασία και συγκεκριμένα από την Ιαπωνία, την Κίνα και την Περσία.

Βοτανική περιγραφή: Το γένος περιλαμβάνει 200 είδη θάμνων και δένδρων από τα οποία τα περισσότερα ευρίσκονται σε εύκρατες περιοχές. Το συγκεκριμένο είδος φυτού φθάνει σε ύψος το 5-8 μέτρα και σε πλάτος τα 6 μέτρα. Έχει σφαιρικό σχήμα κόμης με πυκνές διακλαδώσεις. Το χρώμα της είναι καστανοκόκκινο. Τα φύλλα είναι ερυθρού χρώματος και έχουν μήκος 5-7 εκατοστά και πλάτος 3 εκατοστά.

Τα άνθη της καλλωπιστικής δαμασκηνιάς είναι λευκορόδινα. Είναι αρωματικά και ανθίζουν από Μάρτιο έως Απρίλιο. Η ανθοφορία διαρκεί ένα μήνα.

Ο καρπός ομοιάζει με δρύπη. Είναι σφαιρικός και μικρός.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Έχει καλό εύρος αναπτύξεως στα καλά ηλιαζόμενα και καλά αρδευόμενα εδάφη. Αντέχει όμως την ξηρασία, αλλά και την μολυσμένη ατμόσφαιρα. Κάποιες φορές καλό είναι η φύτευση της να γίνεται σε περιοχές στις οποίες δεν θα πλήττεται από ανέμους.

Καλλιέργεια

- α. Άρδευση:** Γίνεται σε καλά αρδευόμενα εδάφη.
- β. Κλάδευμα:** Κλαδεύεται αυστηρά το φυτό για την καλή διατήρηση του σχήματος και του φυλλώματος του.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρους αφού υποστούν αυτοί προηγούμεως, κάποια επεξεργασία όπως βράσιμο σε θερμό νερό ή σε αραιό διάλυμα θειικού ή υδροχλωρικού οξέος.

Εχθροί και ασθένειες: Σαν δένδρο είναι πολύ ανθεκτικό. Κάποιες φορές όμως προσβάλλεται από ασθένειες και εχθρούς όπως οι αφίδες οι οποίες καταπολεμούνται με διασυστηματικά εντομοκτόνα.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο ωραίο φύλλωμα του φυτού με το ιδιαίτερο χρώμα, αλλά και στα άνθη του τα οποία εμφανίζονται ενωρίς την άνοιξη.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Είναι καλή επιλογή για την δημιουργία δενδροστοιχιών σε πάρκα. Συνιστάται επίσης να φυτεύεται και σε κήπους κατοικιών αφού δημιουργεί χρωματική αντίθεση και δεν μεγαλώνει πολύ.

2.1.2. Πλάτανος ανατολικός

Platanus orientalis

Οικογένεια: Platanaceae

Εικ. 21
Ανατολικός πλάτανος μικρής ηλικίας με καρπούς
στην πλατεία Υψηλών Αλωνίων
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Στο γένος Platanaceae ανήκουν 7 φυλλοβόλα είδη μεγάλων μακρόβιων δένδρων τα οποία κατάγονται από την Βόρεια Αμερική, την Νοτιοδυτική Ασία και τη Νοτιοδυτική Ευρώπη. Είναι αυτοφυές είδος στην Ελλάδα στις όχθες ποταμών και γενικότερα ορεινών υγρών περιοχών και καλλιεργείται ως καλλωπιστικό από τους αρχαίους χρόνους.

Βοτανική περιγραφή: Είναι φυλλοβόλο δένδρο το οποίο φθάνει σε ύψος και σε διάμετρο τα 30 μέτρα. Η κόμη του είναι σφαιρικής μέχρι ελλειψοειδούς μορφής. Ο κορμός του είναι κοντός και χονδρός με τεφρό φλοιό μέχρι γλαυκοπράσινο ο οποίος ξεκολλά κατά πλάκες και αφήνει λείες κηλίδες. Λόγω της έλλειψης σταθερής βάσης ο κορμός σε δένδρα μεγάλης ηλικίας σπάζει και σχηματίζονται μεγάλες κουφάλες αρκετά εντυπωσιακές. Τα φύλλα του είναι κατ' εναλλαγή, πλατιά, μεγάλα και παλαμοειδή. Είναι ανοικτοπράσινα και χνουδωτά στην κάτω επιφάνεια. Τα φύλλα του το φθινόπωρο, πριν πέσουν, παίρνουν ένα πολύ ωραίο κίτρινο έως κοκκινωπό χρώμα.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι είδος το οποίο αντέχει πολύ το κρύο και τη ζέστη, αλλά και την ατμοσφαιρική πίεση. Έχει πολύ καλή ανάπτυξη στα γόνιμα εδάφη, τα βαθιά και τα υγρά. Επίσης ανέχεται τα ξηρά και ασβεστώδη εδάφη.

Καλλιέργεια

- α. Κλάδευμα:** Το κλάδευμα το οποίο δέχεται είναι αυστηρό.
- β. Υποστύλωση:** Οι μεγάλες κουφάλες τις οποίες έχουν που παρουσιάζει έχει ως αποτέλεσμα την μείωση της αντοχής του. Έτσι όταν το δένδρο είναι μεγάλης ηλικίας λαμβάνονται μέτρα για την υποστύλωσή του και την αποφυγή κατα-

στροφών. Αυτά τα μέτρα λαμβάνονται περισσότερο σε δένδρα μεγάλης ιστορικής σημασίας.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρο ο οποίος σπέρνεται την άνοιξη, καθώς και με ώριμα μοσχεύματα τα οποία φυτεύονται αργά το φθινόπωρο μέχρι αρχές τον χειμώνα.

Εχθροί και ασθένειες: Ο πλάτανος είναι πολύ ευαίσθητος σε προσβολές από τον μύκητα «*Microsphaera platani*» ο οποίος προκαλεί το ωίδιο, κοινώς «στάχτωμα» και από το ημίπτερο «*Corythuca ciliata*» το οποίο προσβάλλει τα φύλλα με αποτέλεσμα να υπάρχει φυλλόπτωση τους καλοκαιρινούς μήνες.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στην μεγάλη κόμη του φυτού και γενικότερα στην μεγαλοπρεπή του εμφάνιση με το πλούσιο φύλλωμα.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Το είδος αυτό είναι συνδεδεμένο από τους πολύ αρχαίους χρόνους με την χώρα μας και αυτό φαίνεται σε πολλές αναφορές από τους αρχαίους συγγραφείς. Σχεδόν σε όλα τα χωριά σε κάθε κεντρική πλατεία υπάρχει και ένας πλάτανος.

Χρησιμοποιείται σαν μοναχικό φυτό ή και σε μεγάλες ομάδες για την κάλυψη πλατειών, πάρκων και γενικά σε κοινόχρηστους μεγάλους χώρους για την σκίαση τους.

Επίσης χρησιμοποιείται σαν δενδροστοιχία σε μεγάλους αγροτικούς και υπεραστικούς δρόμους.

2.2. Καλλωπιστικοί θάμνοι

2.2.1. Αειθαλείς καλλωπιστικοί θάμνοι

2.2.1.1. Αγγελική ή Πιττόσπορο

Pittosporum tobira

Οικογένεια: Pittosporaceae

Εικ. 22
Αγγελική σε σχήμα σφαίρας
στην πλατεία Υψηλών Αλωνιών
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Τα είδη της αγγελικής είναι ιθαγενή των τροπικών περιοχών της Ασίας, της Αφρικής και κυρίως της Αυστραλίας. Είναι αιθαλής θάμνος ή δενδρύλλιο ιθαγενές της Ιαπωνίας, της Κίνας και της Κορέας.

Βοτανική περιγραφή: Η αγγελική είναι αειθαλής θάμνος ή δενδρύλλιο. Έχει σχήμα σφαιρικό και φθάνει μέχρι και τα 6 μέτρα σε ύψος. Το πλάτος του φθάνει τα 2/3 του ύψους του. Έχει πυκνή και ζωηρή άνθιση. Τα φύλλα είναι παχιά, δερματώδη, στιλπνά και αντωναειδή με μήκος 4-8 εκατοστά και πλάτος 2-4 εκατοστά. Έχουν πολύ σκούρο πράσινο χρώμα.

Τα άνθη του είναι λευκοκίτρινα, αρωματικά και διαμέτρου 10-12 χιλιοστών. Η εποχή άνθισης ξεκινά από τον Απρίλιο και φθάνει έως τον Μάιο.

Ο καρπός του είναι κάψα δερματώδης και ωοειδής με κόκκινα σπέρματα.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Καλλιεργείται σε όλα τα εδάφη. Ευδοκιμεί επίσης στα ισκιερά εδάφη. Έχει καλή αντοχή στην ξηρασία, καθώς και στα υδροσταγονίδια της θάλασσας, αλλά και στους παγετούς.

Καλλιέργεια

α. Φύτευση: Αυτή γίνεται, πάντα με την μπάλα χώματος, το φθινόπωρο.

β. Άρδευση: Πρέπει να γίνεται τακτικά και να είναι ελαφριά.

- γ. **Λίπανση:** Αυτή γίνεται 2-3 φορές τον χρόνο με σύνθετο κοκκώδες λίπασμα 11-15-15.
- δ. **Κλάδευμα:** Γίνεται αρχή χειμώνα - τέλη ανοίξεως με συνεχές και με κλάδευμα μορφοποίησης.
- ε. **Υποστύλωση:** Δεν χρειάζεται αφού γίνεται από μόνο του το φυτό φράκτης.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρους οι οποίοι σπέρνονται την άνοιξη μετά την στρωματοποίηση τους το φθινόπωρο και αφού απομακρυνθεί από αυτούς το ιξώδες περικάρπιο τους. Επίσης πολλαπλασιάζεται και με μοσχεύματα μαλακού ξύλου σε υδρονέφωση, αλλά με μέτρια επιτυχία.

Εχθροί και ασθένειες: Αν και είναι ανθεκτικό φυτό, στις μυκητολογικές και εντομολογικές προσβολές, μερικές φορές προσβάλλεται από κοκκοειδή.

Καλλωπιστικοί αξία: Οφείλεται στην πυκνή και σφαιρική μορφή του φυτού, καθώς και στα εύοσμα και όμορφα άνθη του.

Χρήσεις

- α. **Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου:** Χρησιμοποιείται σε αίθρια και καθιστικά κήπων. Επίσης μπορεί να χρησιμοποιηθεί για δενδροστοιχίες μικρών δρόμων και για φύτευση κοντά στην θάλασσα.
- β. **Χρήση στην ανθοκομία:** Φυτεύεται σε φυτοδοχεία για την διακόσμηση ανοικτών και κλειστών χώρων.

2.2.1.2. Κύκας ή Τσίκας

Cycas revoluta

Οικογένεια: Cycadaceae

Εικ. 23
Κύκας ή Τσίκας σε παρτέρι
στην πλατεία Υψηλών Αλωνιών
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Το γένος περιλαμβάνει περίπου 100 είδη από τα οποία το είδος «*Cycas revoluta*» χρησιμοποιείται σαν φυτό γλάστρας. Το όνομά του έχει ελληνική καταγωγή και προέρχεται από τις τροπικές και υποτροπικές περιοχές του βορείου ημισφαιρίου.

Βοτανική περιγραφή: Είναι μακρόβιο φυτό αργής ανάπτυξης και σε κανονικές συνθήκες μπορεί να ξεπεράσει τα 3 μέτρα σε ύψος. Τα φύλλα του είναι περοειδή, στιλπνά πράσινα και σύνθετα. Ομοιάζουν με τα φύλλα των φοινικοειδών, αλλά έχουν ισχυρό σκελετό. Στο κέντρο του φυτού αναπτύσσεται ένας μεγάλος οφθαλμός χρώματος καφέ.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Προτιμά αμμώδη και δροσερά εδάφη σε ηλιόλουστες θέσεις.

Καλλιέργεια

- α. **Φύτευση:** Η φύτευση του φυτού γίνεται σε σημεία με άφθονο φωτισμό είτε σε γλάστρες είτε απευθείας στην ύπαιθρο.
- β. **Άρδευση:** Αυτή πρέπει να είναι περιορισμένη.
- γ. **Λίπανση:** Λιπαίνεται το φυτό μια φορά το μήνα από την άνοιξη έως το φθινόπωρο με λίγες ποσότητες πλήρων λιπασμάτων.
- δ. **Κλάδεμα:** Αυτό γίνεται με την αφαίρεση της τελευταίας σειράς των ξηρών φύλλων κάθε χρόνο για να αναπτύσσεται ο κορμός του.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με παραφυάδες και με διαίρεση, αλλά ακόμη και με σπόρους.

Εχθροί και ασθένειες: Προσβάλλεται από κοκκοειδή και από τον μύκητα αλτενάρια (*Alternaria* sp.) και άλλα είδη με αποτέλεσμα την σήψη του φυτού.

Για την αποφυγή της προσβολής από τον μύκητα πρέπει να αποφεύγονται οι συχνές και υπερβολικές αρδεύσεις.

Καλλωπιστική αξία: Δεν έχει κάποια ιδιαίτερη καλλωπιστική αξία, παρά μόνο το φύλλωμά του.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε βραχόκηπους, αλλά και ως μεμονωμένο μέσα σε χλόη.

β. Χρήση στην ανθοκομία: Φυτεύεται σε γλάστρες και τοποθετείται σε βεράντες.

γ. Άλλες χρήσεις: Χρησιμοποιείται από κάποιους ανθρώπους της Άπω Ανατολής υπό μορφή εδώδιμης ύλης, αλλά η βρώση του χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή επειδή περιέχει δηλητηριώδεις τοξίνες οι οποίες μπορεί να σκοτώσουν ακόμα και ένα ενήλικο άνθρωπο.

2.3. Αναρριχώμενα καλλωπιστικά φυτά

2.3.1. Φυλλοβόλα αναρριχώμενα καλλωπιστικά φυτά

2.3.1.1. Γιασεμί το μεγανθές ή Γιασεμί Χίου

Jasminum grandiflorum

Οικογένεια: Oleaceae

Εικ. 24
Ανθισμένο γιασεμί Χίου
στην πλατεία Υψηλών Αλωνιών
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Το γένος ανήκει στα φυλλοβόλα αναρριχώμενα φυτά, ιθαγενή της Ινδίας και της Μαλαισίας.

Βοτανική περιγραφή: Το φυτό φθάνει στο ύψος των 6-8 μέτρων. Οι βλαστοί του είναι περιστρεφόμενοι. Τα φύλλα του είναι σκούρα πράσινα, σύνθετα και αντίθετα αποτελούμενα από 5-7 ωοειδή φυλλάρια με μήκος 3-6 εκατοστά.

Τα άνθη του είναι αρωματικά και λευκού χρώματος. Φέρονται σε επάκριες ταξιανθίες και η άνθιση του φυτού ξεκινά από τον Ιούνιο και φθάνει μέχρι τον Σεπτέμβριο. Σε κάποιες περιπτώσεις σε θερμά εδάφη και περιοχές αυτή μπορεί να διαρκέσει έως τον Ιανουάριο.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Καλλιεργείται πολύ εύκολα σε όλα τα εδάφη με προτίμηση τα καλά αποστραγγισμένα.

Καλλιέργεια

- α. Λίπανση:** Γίνεται κατά την περίοδο ανθοφορίας του και μια φορά τον μήνα την άνοιξη με υγρό λίπασμα και τον χειμώνα σε περισσότερο αραιά διαστήματα.
- β. Κλάδευμα:** Κλαδεύεται το φθινόπωρο, μετά το τέλος της ανθοφορίας, επειδή ανθίζει στους βλαστούς του έτους.
- γ. Υποστύλωση:** Χρειάζεται υποστύλωση όπως κάθε αναρριχώμενο φυτό λόγω του ότι η αναρρίχηση του είναι περιορισμένη και έτσι αυτό βοηθά το φυτό να ψηλώσει επειδή με τα χρόνια οι βλαστοί του ξυλοποιούνται και είναι δύσκολη η μετακίνησή τους και η αλλαγή κατεύθυνσης.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με καταβολάδες, αλλά και με μοσχεύματα ωρίμου ξύλου τα οποία τοποθετούνται σε υδρονέφωση.

Εχθροί: Οι συνηθέστεροι εχθροί οι οποίοι προσβάλλουν το είδος αυτό είναι οι αφίδες και ο τετράνυχος. Καταπολεμούνται με κατάλληλα φυτοφάρμακα.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο γλυκό άρωμα που προσφέρουν τα όμορφα άνθη του φυτού, αλλά και την όμορφη και πλούσια σκιά που δημιουργεί με τη ζωνή του βλάστηση τους καλοκαιρινούς μήνες.

Χρήσεις

- α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου:** Είναι πολύ χρήσιμο φυτό για την κάλυψη δικτυωτών πλασιών και κιγκλιδωμάτων.
- β. Χρήση στην ανθοκομία:** Γίνεται η παραγωγή και η φύτευση των φυτών σε γλάστρες, σε αρχικό στάδιο, έτσι ώστε να μεταφερθούν και να καλλιεργηθούν στην ύπαιθρο μετέπειτα.
- γ. Άλλες χρήσεις:** Χρησιμοποιείται ευρέως στην φαρμακοθεραπεία το αιθέριο έλαιο από τα άνθη του φυτού.

2.4. Ποώδη καλλωπιστικά φυτά

2.4.1. Πολυετή ποώδη καλλωπιστικά φυτά

2.4.1.1. Στρελίτσια ή Στρελίτζια

Strelitzia reginae

Οικογένεια: *sterlitziaceae*

(κοινό όνομα: Πουλί του παραδείσου)

Εικ. 25
Ανθισμένη στρελίτσια
στην πλατεία Υψηλών Αλωνίων
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Το φυτό αυτό κατά τον κόσμο λέγεται και «πουλί του παραδείσου» λόγω ότι το άνθος του ομοιάζει με το κεφάλι πουλιού. Κατάγεται από τις Νότιες αφρικάνικες περιοχές και αποτελείται το γένος από 4 είδη μεγάλων ποωδών φυτών.

Βοτανική περιγραφή: Το φυτό φέρει μακριές συστάδες φύλλων τα οποία εκφύονται από την βάση του φυτού και ομοιάζουν σαν αυτά της μπανανιάς. Έχουν γκριζοπράσινο χρώμα και φθάνουν σε μήκος 1,5-2 μέτρα.

Τα άνθη του φυτού εκφύονται, ανάμεσα στα φύλλα, στις κορυφές μακρών βλαστών. Αποτελούνται από τρία πορτοκαλί σέπαλα και τρία μπλε χρώματος πέταλα. Η άνθιση του γίνεται φθινόπωρο, καλοκαίρι και χειμώνα, από Απρίλιο μέχρι Οκτώβριο, ιδιαίτερα στα πολύ ώριμα φυτά τα οποία είναι πολύ ανθοφόρα. Μια μικρή λεπτομέρεια, η οποία ίσως πολλές φορές παραλείπεται, είναι ότι το φυτό ανθίζει μετά τον 5^ο χρόνο.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Το είδος αυτό είναι ευαίσθητο στο ψύχος και προτιμά γόνιμα εδάφη με καλή αποστράγγιση.

Καλλιέργεια

- α. Φύτευση:** Η φύτευση του φυτού γίνεται και στην ύπαιθρο, αλλά και σε γλάστρα, από τον Δεκέμβριο έως Ιούνιο.
- β. Άρδευση:** Έχει μικρές απαιτήσεις σε νερό.
- γ. Λίπανση:** Η στρελίτσια, λόγω της ανθοφορίας της, θα πρέπει να λιπαίνεται με αρκετό κάλιο και άζωτο.
- δ. Κλάδευμα:** Είναι σκόπιμο να γίνεται αφαίρεση των ξηρών ανθέων, καθώς και των κατεστραμμένων φύλλων.

Πολλαπλασιασμός: Ο πολλαπλασιασμός αυτού του είδους δεν είναι συνηθισμένος αφού τα αρσενικά και θηλυκά του όργανα δεν ωριμάζουν ταυτόχρονα και δεν μπορούν να γονιμοποιηθούν. Χρειάζονται πουλιά γονιμοποιητές για να μεταφέρουν την γύρη από το ένα άνθος στο άλλο.

Εχθροί και ασθένειες: Λόγω του ότι η στρελίτσια είναι πολύ ευαίσθητη στην υγρασία και στα λιμνάζοντα νερά μπορεί να προκληθούν χλωρώσεις ή σήψεις (σαπίσματα) και ανάπτυξη μυκήτων. Από εχθρούς μπορεί να προσβληθεί από κοκκοειδή.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο όμορφο και ιδιαίτερης μορφής άνθος του φυτού, καθώς και στα μεγάλα φύλλα του.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Χρησιμοποιείται πολύ σε χλόη (χλοοτάπητα) για να δώσει άλλη νότα στους χρωματισμούς.

β. Χρήση στην ανθοκομία: Χρησιμοποιείται ως γλαστρικό φυτό.

γ. Χρήση στην ανθοδετική: Χρησιμοποιείται το φυτό για την παραγωγή και την εμπορία των ανθέων του. Αυτά χρησιμοποιούνται, σαν δρεπτά άνθη σε διάφορες ανθοσυνθέσεις.

3. Πλατεία Αγίας Λαύρας

3.1. Καλλωπιστικά δένδρα

3.1.1. Φυλλοβόλα καλλωπιστικά δένδρα

3.1.1.1. Μουριά πλατύφυλλη

Morus kagayamae ή Morus alba «Platanifolia»

Οικογένεια: Moraceae

Εικ. 26
Κλαδευμένη πλατύφυλλη μουριά
στην πλατεία Αγίας Λαύρας
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Στο γένος *Morus* ανήκουν 15 είδη φυλλοβόλων μακροβίων δένδρων. Το είδος είναι ιθαγενές της Ιαπωνίας. Στην Ευρώπη εισήχθη το 1918.

Βοτανική περιγραφή: Είναι φυλλοβόλο δένδρο. Έχει αργό ρυθμό ανάπτυξης και φθάνει το ύψος των 10-15 μέτρων. Τα φύλλα του είναι μεγάλα ανοικτού πρασίνου χρώματος και λίγο τραχιά στην επάνω επιφάνεια. Έχουν 15-20 εκατοστά μήκος και 10-12 εκατοστά πλάτος. Τα περισσότερα έχουν λοβούς από τους οποίους ο μεσαίος είναι περισσότερο μακρύτερος. Μερικές φορές το φυτό παρουσιάζει απλά, ωοειδή και μυτερά φύλλα. Λίγο πριν πέσουν, τέλος φθινοπώρου αρχές χειμώνα, τα φύλλα παίρνουν ένα κίτρινο χρώμα.

Η μουριά ανθίζει ενώρις την άνοιξη πριν εμφανισθούν τα φύλλα. Τα άνθη είναι μικρά, λευκά χωρίς καλλωπιστική αξία.

Οι καρποί που παράγει το φυτό είναι ελάχιστοι και πέφτουν πριν ωριμάσουν ή δεν παράγει καθόλου.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Αντέχει στις παραθαλάσσιες περιοχές, αλλά δεν αντέχει τους πολύ ισχυρούς παγετούς αν αυτοί αρχίσουν από ενώρις. Επίσης έχει πολύ καλή αντοχή στην ατμοσφαιρική ρύπανση και στην ξηρασία.

Καλλιέργεια

α. Άρδευση και λίπανση: Το καλοκαίρι χρειάζεται τακτική άρδευση και λίπανση.

β. Κλάδευμα: Το φυτό χρειάζεται κάθε χειμώνα αυστηρό κλάδευμα.

Εχθροί και ασθένειες: Δεν παρουσιάζει προβλήματα, από σοβαρά έως και καθόλου, από εχθρούς και ασθένειες.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με εμβολιασμό σε σπορόφυτα του είδους *Morus alba*.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται κυρίως στη μορφή του φυλλώματος του φυτού, από όπου πήρε και το όνομα πλατύφυλλη, αλλά και στην κόμη του.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Η μουριά η πλατύφυλλη είναι είδος το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε δενδροστοιχίες σε πάρκα, σε κήπους και σε δρόμους, αλλά και σε πλατείες και πεζόδρομους αφού το φύλλωμα του προσφέρει καλή σκίαση.

β. Άλλες χρήσεις: Χρησιμοποιείται πολύ το φύλλωμα του φυτού για τροφή ζώων και μεταξοσκωλήκων. Επίσης με το ξύλο του παρασκευάζονται αγροτικά έπιπλα και γεωργικά εργαλεία.

3.2. Καλλωπιστικοί Θάμνοι

3.2.1. Αειθαλείς καλλωπιστικοί θάμνοι

3.2.1.1. Πολύγαλα

Polygala myrtifolia

Οικογένεια: Polygalaceae

Εικ. 27
Ανθισμένο πολύγαλα
στην πλατεία Αγίας Λαύρας
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Κατάγεται από την Νότια Αφρική.

Βοτανική περιγραφή: Είναι αειθαλής θάμνος γρήγορου ρυθμού ανάπτυξης και σφαιρικής μορφής. Στο γένος *Polygala* ανήκουν 600 είδη φυτών περίπου. Η ονομασία του προέρχεται από τις ελληνικές λέξεις «πολύ» και «γάλα». Στην Ελλάδα καλλιεργείται συνήθως σαν ποώδες φυτό.

Τα άνθη του φυτού είναι μικρά και σε ορισμένα είδη ποικίλει ο χρωματισμός του. Η ανθοφορία του ξεκινά στις αρχές του καλοκαιριού. Επίσης όταν επικρατούν καλές θερμοκρασίες και συνθήκες φωτισμού ανθίζει όλο τον χρόνο. Οι κορυφές που ανθίζουν έχουν την ιδιότητα ταυτόχρονα να διαιρούνται και να αναπτύσσουν νέα στελέχη σε αντίθετη διάταξη που και αυτά στις κορυφές τους φέρουν πλήθος ανθέων που ανοίγουν όταν μαραθούν τα προηγούμενα.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι είδος το οποίο προτιμά ηλιαζόμενες θέσεις επειδή δίνει μεγαλύτερη βλάστηση και περισσότερη ανθοφορία. Προτιμά γόνιμα εδάφη, αλλά έχει ευαισθησία στο ψύχος. Μπορεί να φθάσει μέχρι και το 1,5 μέτρο σε ύψος.

Καλλιέργεια

- α. Φύτευση:** Η φύτευση του γίνεται και υπαίθρια .
- β. Άρδευση:** Η άρδευση του φυτού πρέπει να γίνεται 2 φορές την ημέρα, την άνοιξη και περισσότερο τακτικά το καλοκαίρι.
- γ. Λίπανση:** Η πρώτη λίπανση του φυτού εφαρμόζεται με σύνθετο λίπασμα υδροδιαλυτό.
- δ. Κλάδεμα:** Το φυτό κλαδεύεται αρχές Μαρτίου μόλις τελειώσει ο χειμώνας.

Εχθροί και ασθένειες: Είναι ένα πολύ ανθεκτικό φυτό σε εχθρούς και σε ασθένειες.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με ημιώριμα μοσχεύματα κορυφής κατά τους καλοκαιρινούς και τους φθινοπωρινούς μήνες.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στην πλούσια άνθιση του φυτού και στο σκούρο πράσινο φύλλωμά του.

Χρήσεις

- α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου:** Δίνει αρκετό ενδιαφέρον το φυτό λόγω της εντυπωσιακής ανθοφορίας του, όταν φυτευθεί σε κήπους και σε παρτέρια.
- β. Χρήση στην ανθοκομία:** Μπορεί να φυτευθεί σε μεγάλα φυτοδοχεία.

4. Δημαρχείο Αιγίου

4.1. Καλλωπιστικοί θάμνοι

4.1.1. Αειθαλείς καλλωπιστικοί θάμνοι

4.1.1.1. Ναντίνα

Nantina domestica

Οικογένεια: Berberidaceae

Εικ. 28
Ναντίνα στον χώρο του Δημαρχείου Αιγίου
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Κατάγεται από την Ιαπωνία και την Κίνα.

Βοτανική περιγραφή: Η ναντίνα είναι μεσαίου μεγέθους αειθαλής θάμνος ο οποίος φθάνει σε ύψος τα 2,5 μέτρα και σε διάμετρο σφαιρικής κόμης τα 2 μέτρα. Έχει πυκνή βλάστηση. Τα φύλλα του είναι σύνθετα και λογχοειδή με πράσινο χρώμα μέχρι τον χειμώνα οπότε γίνονται κόκκινα.

Τα άνθη του είναι μικρά και φέρονται σε ταξιανθίες. Έχουν άσπρο –ροζ χρώμα. Ανθίζουν τον Ιούνιο –Ιούλιο και η ανθοφορία διαρκεί 30 ημέρες.

Οι καρποί του είναι μικρές ράγες οι οποίες το φθινόπωρο παίρνουν κόκκινο χρώμα και παραμένουν μέχρι τον Μάρτιο.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι φυτό σκληρό το οποίο αναπτύσσεται σε ηλιόζομες θέσεις, αλλά και σε επισκιαζόμενες θέσεις. Επίσης η ναντίνα έχει πολύ καλή αντοχή στα υδροσταγονίδια της θάλασσας. Επιπλέον έχει καλή αντοχή στους παγετούς -10°C. Απαιτεί καλά αποστραγγισμένα εδάφη και γόνιμα.

Καλλιέργεια

- α. Φύτευση:** Φυτεύεται σε όλες τις περιόδους εκτός από τις φορές από τις οποίες υπάρχει πολύ βαρύς χειμώνας και πολύ υψηλές θερμοκρασίες.
- β. Άρδευση:** Άρδεύεται σχεδόν όλο τον χρόνο.
- γ. Λίπανση:** Λιπαίνεται 6 φορές τον χρόνο.
- δ. Κλάδεμα:** Κλαδεύεται δραστικά, αν και αυτό μερικές φορές δεν είναι απαραίτητο λόγω του σχήματος το οποίο παίρνει το ίδιο το φυτό.

Εχθροί και ασθένειες: Σπάνια έχουν παρατηρηθεί ασθένειες και εχθροί στο φυτό.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με μαλακά μοσχεύματα κορυφής τα οποία παίρνονται κατά την βλαστική περίοδο και στα οποία γίνεται χρήση ορμονών ριζοβολίας. Το φυτό πολλαπλασιάζεται και με μεριστωματικό πολλαπλασιασμό. Δεν μπορεί με καμία περίπτωση να γίνει πολλαπλασιασμός με σπόρο λόγω του ληθάργου των σπόρων.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο φύλλωμα του φυτού το οποίο παίρνει κοκκινωπό χρώμα κατά την βλαστική περίοδο, στα άνθη του και στους κόκκινους καρπούς του.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Φυτεύεται σαν μοναχικό με μεμονωμένες φυτεύσεις και μπορεί να δώσει το δικό του σχήμα στο κήπο, αλλά και σε ομάδες για τον σχηματισμό φρακτών. Επίσης φυτεύεται σε βραχόκηπους.

5. Ιερά μονή Παναγίας Τρυπητής

5.1. Καλλωπιστικοί Θάμνοι

5.1.1. Αειθαλείς καλλωπιστικοί θάμνοι

5.1.1.1. Καμέλια

Camelia japonica

Οικογένεια: Theaceae

Εικ. 29

Καμέλιες φυτεμένες σε γλάστρα
στην Ιερά μονή Παναγίας Τρυπητής
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Κατάγεται από την Ιαπωνία, την Κίνα, την Νότια Κορέα και την Ταϊβάν. Το όνομά της το πήρε από τον ιεραπόστολο George Kamel ο οποίος ταξίδεψε στην Ασία και μελέτησε την χλωρίδα των Φιλιππίνων.

Βοτανική περιγραφή: Το γένος καμέλια περιλαμβάνει επάνω από 100 είδη τα οποία είναι όλα αυτοφυή της Ασίας. Η καμέλια είναι αειθαλής θάμνος ή μικρό δενδρύλλιο και φθάνει σε ύψος τα 1 με 2 μέτρα.

Έχει γυαλιστερά σκούρα πράσινα φύλλα στην επάνω επιφάνεια της και λίγο περισσότερο ανοικτά πράσινά στην κάτω πλευρά της.

Έχει άνθη μεγάλα κομψά με διάμετρο 5-8 εκατοστά. Αυτά έχουν διάφορους χρωματισμούς όπως λευκό, ροζ ή κόκκινο και διαρκούν όλο το χρόνο.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Γενικά είναι φυτό ηπίου κλίματος και η θερμοκρασία πρέπει να είναι επάνω από 0°C. Το καλοκαίρι φυτεύεται κάτω από δένδρα, αλλά τον χειμώνα ανέχεται πλήρη φωτισμό. Για να φυτευθεί πρέπει να έχει καλή αποστράγγιση το υπόστρωμα και καλή συγκράτηση νερού για να είναι πάντα υγρό. Πρέπει να έχει pH 6.0.

Καλλιέργεια

- α. Άρδευση:** Χρειάζεται το φυτό συχνή άρδευση και αυτό διότι, εάν αυτό δεν αρδεύεται κανονικά, μπορεί να παρατηρηθούν νεκρωτικές κηλίδες.
- β. Λίπανση:** Η καμέλια έχει υψηλές απαιτήσεις σε θρεπτικά στοιχεία, ιδιαίτερα δε κατά την άνθιση της. Για τον λόγο αυτό πρέπει να λιπαίνεται μια φορά το μήνα.
- γ. Κλάδευμα:** Κλαδεύεται αυστηρά το φυτό κατά την περίοδο της βλάστησης του και αφαιρούνται οι μαραμένοι βλαστοί.

Εχθροί και ασθένειες: Προσβάλλεται από εχθρούς όπως οι αφίδες, οι θρίπες, τα ακάρεα, τα κοκκοείδη και άλλα τα οποία προκαλούν ιδιαίτερα προβλήματα. Προσβάλλεται ακόμη και από μύκητες οι οποίοι προκαλούν μάρανση στο φυτό, σήψη και τελική πτώση των ανθέων του.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρο, αλλά και με καταβολάδες και με εμβολιασμό.

Καλλωπιστική αξία: Έχει ιδιαίτερη καλλωπιστική αξία το άνθος της καμέλιας, αλλά επίσης και τα γυαλιστερά σκούρα φύλλα της.

Χρήσεις

- α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου:** Χρησιμοποιείται ως καλλωπιστικός θάμνος σε κήπους.
- β. Χρήση στην ανθοκομία:** Χρησιμοποιείται σαν γλαστρικό φυτό. Φυτεύεται σε φυτοδοχεία τα οποία τοποθετούνται σε βεράντες, στον κήπο ή ακόμη και στο θερμοκήπιο.

5.1.2. Φυλλοβόλοι καλλωπιστικοί θάμνοι

5.1.2.1. Βιβούρνο χιονόσφαιρο

Viburnum opulus

Οικογένεια: Caprifoliaceae

Εικ. 30
Ανθισμένο βιβούρνο
στην ιερά μονή Παναγίας τρυπητής.
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Κατάγεται από τη Βόρεια Αμερική και την Ευρώπη.

Βοτανική περιγραφή: Το βιβούρνο το χιονόσφαιρο φθάνει σε ύψος τα 3-4 μέτρα και σε πλάτος τα 2-3 μέτρα. Το σχήμα του είναι σχεδόν σφαιρικό, με πυκνές διακλαδώσεις των κλάδων του. Η βλάστηση του είναι πλούσια και επιβλητική. Τα φύλλα του είναι απλά, αντίθετα, ωοειδή με 3-6 λοβούς και τριχωτά στην κάτω επιφάνεια.

Τα άνθη του είναι λευκά, άγονα και σχηματίζουν μεγάλες ανθικές κεφαλές, οι οποίες φθάνουν σε διάμετρο έως και 15 εκατοστά. Η άνθιση του ξεκινάει από τον Απρίλιο με Μάιο και διαρκεί έως και 20 ημέρες.

Ο καρπός του φυτού είναι σφαιρικός, με κόκκινο χρώμα κατά το φθινόπωρο και τον χειμώνα.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Ευδοκιμεί σε όλα τα εδάφη με pH 6,0-8,0. Προτιμά τα ηλιαζόμενα μέρη διότι ανθίζει περισσότερο πλούσια. Αντέχει στις χαμηλές θερμοκρασίες, έως και -25°C.

Καλλιέργεια

Το φυτό δεν απαιτεί ιδιαίτερες καλλιεργητικές φροντίδες.

α. Άρδευση: Το φυτό χρειάζεται συχνές αρδεύσεις.

β. Κλάδευμα: Κλαδεύεται πολύ ελαφρά έχει σκοπό την διατήρηση του κομψού σχήματος του φυτού και στην αφαίρεση των ξηρών κλάδων.

Εχθροί: Το φυτό προσβάλλεται από τις αφίδες, οι οποίες καταπολεμούνται με τα κατάλληλα εντομοκτόνα.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με μοσχεύματα μαλακού και σκληρού ξύλου, καθώς και με καταβολάδες.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στην πλούσια ανθοφορία του, αλλά και στους εντυπωσιακούς καρπούς του το καλοκαίρι, και το φθινόπωρο.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν δενδρύλλιο, με το κατάλληλο κλάδευμα και να σχηματίσει δενδροστοιχίες σε πάρκα, σε κήπους ή ακόμη και μεμονωμένο σε μικρούς κήπους.

Επιπλέον είναι κατάλληλο φυτό για αρχαιολογικούς και τουριστικούς χώρους, αλλά και για νησίδες πρασίνου δημοσίων οδών.

5.2. Αναρριχώμενα καλλωπιστικά φυτά

5.2.1. Αειθαλή αναρριχώμενα καλλωπιστικά φυτά

5.2.1.1. Μονστέρα ή Φιλόδενδρο

Monstera deliciosa

Οικογένεια: Araceae

Εικ. 31

Μονστέρα στον κήπο της Ιεράς μονής Παναγίας Τρυπητής
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Κατάγεται από την Κεντρική Αμερική και το Μεξικό.

Βοτανική περιγραφή: Είναι ημιζυλώδες φυτό με εναέριες ρίζες. Μπορεί να φθάσει το ύψος των 20 μέτρων εάν αυτό στηριχθεί σε κάποιο κορμό δένδρου. Είναι αργής ανάπτυξης φυτό. Όταν το φυτό αυτό ωριμάσει έχει μακρύ στέλεχος και μεγάλα κυκλικά φύλλα στα οποία διακρίνονται τρύπες με διάμετρο μήκους 25-90 εκατοστά και πλάτος 25-75, όπως επίσης και βαθιές εγκοπές. Αυτή είναι γυαλιστερά με υφή δέρματος. Οι εναέριες ρίζες όταν μεγαλώσει το φυτό και αγγίζουν το χώμα προσκολλώνται και απορροφούν θρεπτικά συστατικά.

Σε μεγάλη ηλικία το φυτό βγάζει άνθη και καρπούς.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Το φυτό μονστέρα καλλιεργείται και σε φωτεινό, αλλά και σε σκιερό μέρος.

Καλλιέργεια

- α. **Άρδευση:** Η άρδευση του φυτού γίνεται με χλιαρό νερό το καλοκαίρι. Αυτή είναι περισσότερο αραιή τον χειμώνα.
- β. **Λίπανση:** Λιπαίνεται κάθε 15 ημέρες από τον μήνα Απρίλιο έως τον μήνα Σεπτέμβριο.
- γ. **Υποστήλωση:** Χρειάζεται καλή στήριξη λόγω του ότι το φυτό αυτό αναρριχάται.

Εχθροί: Προσβάλλεται από εχθρούς (ακάρεα, θρίπες και ψευδόκοκκο). Αυτοί καταπολεμούνται με τα κατάλληλα φυτοφάρμακα.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με έπακρια και ενδιάμεσα μοσχεύματα βλαστού.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο ωραίο, μεγάλο και γυαλιστερό φύλλωμα του φυτού.

Χρήση στην ανθοκομία: Το φυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε μεγάλους επαγγελματικούς χώρους, αλλά ποτέ σε μικρούς χώρους λόγω του μεγάλου του μεγέθους.

5.3. Βολβώδη καλλωπιστικά φυτά

5.3.1. Βολβώδη φυτά

5.3.1.1. Κάλλα

Zantedeschia aethiopica

Οικογένεια: Araceae

Εικ. 32

Ανθισμένη κάλλα στον κήπο της Ιεράς Μονής Παναγίας Τρυπητής
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Κατάγεται από τη Νότια Αφρική.

Βοτανική περιγραφή: Το γένος αυτό περιλαμβάνει 7 είδη. Τα φύλλα του φυτού είναι μεγάλου μεγέθους και εκφύονται απ' ευθείας από το ρίζωμά του. Είναι πρασίνου χρώματος.

Τα άνθη του είναι σπάθεις μακριά ανθικά στελέχη και αποτελούνται από μικρά κίτρινα άνθη. Η ταξιανθία του περιβάλλεται από ένα μεγάλο βράκτιο φύλλο το οποίο ονομάζεται σπάδικας και έτσι σχηματίζεται ένας μεγάλος κρίνος. Τα άνθη του φυτού έχουν χρώμα λευκό, κίτρινο, ροζ, καφέ και πορτοκαλί. Η άνθιση του γίνεται κατά τους καλοκαιρινούς μήνες και η διάρκεια της ανθοφορίας του είναι αρκετά μεγάλη.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Προτιμά εδάφη πλούσια και καλό λίπασμα και υγρές τοποθεσίες. Σε περίοδο βροχών, το φυτό πέφτει σε λήθαργο και χάνει το φύλλωμά του. Μπορεί επίσης να αντέξει και σε σκιά, αλλά με λιγότερα άνθη.

Καλλιέργεια

Προτιμά εδάφη πλούσια και καλά λιπασμένα.

α. Φύτευση: Το φυτό φυτεύεται ενώρις την άνοιξη σε βάθος 10 εκατοστών σε υγρές τοποθεσίες.

Εχθροί: Είναι φυτό το οποίο μπορεί να προσελκύσει πουλιά, μέλισσες και άλλα έντομα για τη γονιμοποίηση των ανθέων του.

Οι σκαντζόχοιροι είναι ένα πρόβλημα το οποίο πρέπει να λειφθεί υπ' όψιν αφού το ρίζωμα του φυτού αποτελεί αγαπημένη τροφή του ζώου.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με ριζώματα.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο πλούσιο φύλλωμα του φυτού, καθώς και στην όμορφη ταξιανθία του. Αυτό αποτελεί ένα κριτήριο της καλλωπιστικής του αξίας.

Χρήσεις

- α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου:** Μπορεί να συνδυασθεί με το υγρό στοιχείο.
- β. Χρήση στην ανθοκομία:** Στην Ελλάδα πλέον υπάρχει και ως γλαστρικό φυτό. Ορισμένες ποικιλίες, οι οποίες καλλιεργούνται, φυτεύονται σε φυτοδοχεία για την παραγωγή δρεπτών ανθέων.

6. Μικρή πλατεία στην οδό Δεσποτοπούλων

6.1. Καλλωπιστικοί θάμνοι

6.1.1. Αειθαλείς καλλωπιστικοί θάμνοι

6.1.1.1. Καλλιστήμων

Callistemon citrinus

Οικογένεια: *Myrtaceae*

Εικ. 33

Ανθισμένος καλλιστήμονας στην μικρή πλατεία Δεσποτοπούλων
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Ο καλλιστήμων, ο οποίος ανήκει στην οικογένεια *Myrtaceae*, κατάγεται από την Αυστραλία .

Βοτανική περιγραφή: Είναι αειθαλής θάμνος με γρήγορο ρυθμό ανάπτυξης. Φθάνει τα 2 με 3 μέτρα σε ύψος, αλλά και σε διάμετρο. Το σχήμα της κόμης του είναι όρθιο ανοικτό κύπελλο. Τα φύλλα του είναι πράσινα, στενά, μακρόστενα και δίνει άρωμα λεμονιού αν σπάσει κάποιος λίγο το ξύλο του.

Τα άνθη του καλλιστήμονα είναι ασυνήθιστα και είναι διατεταγμένα σε κυλινδρικούς στάχεις, μήκους 10-15 εκατοστών, με μακριούς κόκκινου χρώματος στήμονες οι οποίοι ομοιάζουν με μπουκαλόβουρτσες. Η άνθιση τους ξεκινά από την μέση και φθάνει, μέχρι το τέλος της άνοιξης. Υπάρχει και μια δεύτερη άνθιση η οποία γίνεται τον Οκτώβριο.

Οι καρποί του είναι κάψες ανοικτού καφέ χρωματισμού οι οποίες περιέχει λεπτούς σπόρους.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Προτιμά τα πλούσια, όξινα και ηλιαζόμενα εδάφη. Είναι κατάλληλο για εδάφη με κακή στράγγιση. Επίσης είναι ανθεκτικό φυτό στα υδροσταγονίδια της θάλασσας και σε χαμηλές θερμοκρασίες έως και -5°C.

Καλλιέργεια

- α. Φύτευση:** Φυτεύεται σε αποστάσεις 2,5 με 3 μέτρα.
- β. Άρδευση:** Πρέπει αυτή να γίνεται τακτικά το διάστημα του καλοκαιριού, αλλά είναι ανθεκτικό το φυτό και στην ξηρασία.
- γ. Λίπανση:** Αυτή είναι καλό να γίνεται την περίοδο της ανθοφορίας του φυτού. Είναι περίοδος κατά την οποία αυτό χρειάζεται περισσότερα θρεπτικά στοιχεία. Αυτή γίνεται με κάλιο ή και φώσφορο.
- δ. Κλάδευμα:** Το κλάδευμα το οποίο μπορεί να εφαρμοσθεί γίνεται για να μπορεί να διαμορφωθεί σαν μικρό δένδρο το φυτό με σφαιρική μορφή, πριν ή μετά την ανθοφορία του.

Ασθένειες: Είναι ανθεκτικό φυτό στις ασθένειες και δεν χρειάζεται κάποια ιδιαίτερη φροντίδα.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρο ο οποίος φυτεύεται την άνοιξη, αλλά και με μοσχεύματα ημίσκληρου ξύλου στα οποία χρησιμοποιείται και ορμόνη ριζοβολίας ενωρίς την άνοιξη ή τον φθινόπωρο.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στην μοναδική και εντυπωσιακή ανθοφορία του φυτού.

Χρήσεις

- α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου:** Ο καλλιστήμων φυτεύεται κυρίως σαν μοναχικό φυτό ή και σε συστάδες. Είναι κατάλληλο για φύτευση σε χλοοτάπητες για την δημιουργία χρωματικής αντίθεσης.
Μια άλλη χρήση του καλλιστήμονα είναι να φυτευθεί για τη δημιουργία φράκτη σε ένα οικόπεδο.
- β. Χρήση στην ανθοκομία:** Είναι καλή επιλογή για φύτευση σε φυτοδοχείο αφού μπορεί να διακοσμήσει εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους.

6.1.1.2. Λεβαντίνη

Santolina chamaecyparissus

Οικογένεια: Compositae

Εικ. 34

Λεβαντίνη στην μικρή πλατεία Δεσποτοπούλων
(Φωτογραφία Β. Μιλή)

Καταγωγή: Η λεβαντίνη απαντάται στις παραμεσόγειες χώρες. Καλλιεργείται και στην Ελλάδα πάρα πολλά χρόνια.

Βοτανική περιγραφή: Είναι αειθαλής μικρός πολύκλαδος θάμνος που φθάνει το ύψος των 30-60 εκατοστών και σε ίδια διάμετρο ίσως και μερικές φορές περισσότερο από το ύψος του. Έχει ζωηρή και πυκνή βλάστηση με σφαιρικό πεπλατυσμένο σχήμα. Τα φύλλα του είναι αργυρόχρωμα, χνουδωτά και μήκους 12-30 χιλιοστών. Είναι πτεροειδή και αρωματικά.

Τα άνθη του είναι κίτρινα, αρωματικά και έχουν διάμετρο 12-18 χιλιοστά. Η άνθιση του φυτού ξεκινά από Μάιο και φθάνει έως Σεπτέμβριο.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Αναπτύσσεται πολύ καλά σε όλα τα εδάφη, αλλά προτιμά τα ηλιαζόμενα και καλά αποστραγγισμένα εδάφη. Αντέχει στις χαμηλές θερμοκρασίες έως -20°C, αλλά και τις υψηλές θερμοκρασίες.

Καλλιέργεια

- α. Άρδευση:** Χρειάζεται αυστηρή άδερυση αφού έτσι μπορεί να κρατήσει το σχήμα του το φυτό.
- β. Λίπανση:** Αυτή γίνεται αναμειγνύοντας υλικό όπως κοπριά ή κόμποστ στο έδαφος. Επίσης γίνεται και περιοδικά με ισορροπημένο λίπασμα.
- γ. Κλάδευμα:** Δεν χρειάζεται κλάδευμα το φυτό αφού μπορεί να κρατήσει το συμπαγές σχήμα του, αλλά μπορεί να κλαδευθεί και αυστηρά χωρίς προβλήματα.

Εχθροί και ασθένειες: Είναι ανθεκτικό φυτό στις εντομολογικές και μυκητολογικές προσβολές.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με μοσχεύματα και με παραφυάδες το φθινόπωρο και την άνοιξη.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο ότι το φυτό μπορεί να δώσει ωραία σχήματα.

Χρήσεις

- α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου:** Χρησιμοποιείται και φυτεύεται για τη δημιουργία φυτικού μωσαϊκού. Επίσης αν κλαδευθεί κατάλληλα φυτεύεται και σε κήπους και σε πάρκα αφού διαμορφωθεί σε σχήμα σφαίρας. Μπορεί εύκολα να οριοθετήσει ανθώνες αφού είναι φυτό χαμηλών πλαισίων.
- β. Χρήση στην ανθοκομία:** Φυτεύεται σε φυτοδοχεία για να διακοσμήσει αίθρια, δώματα και καθιστικά κήπων.

6.2. Ποώδη καλλωπιστικά φυτά

6.2.1. Ποώδη καλλωπιστικά πολυετή φυτά

6.2.1.1. Διμορφοθήκη

Dimorphoteca

Οικογένεια: Asteraceae

Εικ.35

**Ανθισμένη διμορφοθήκη
στην μικρή πλατεία Δεσποτοπούλων
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)**

Εικ.36

**Ανθισμένη διμορφοθήκη
στον Δημοτικό κήπο Αιγίου
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)**

Καταγωγή: Κατάγεται από την Νότια Αφρική.

Βοτανική περιγραφή: Είναι ποώδες φυτό με έρπουσα κρεμοκλαδή ανάπτυξη. Τα φύλλα του είναι πράσινου ανοικτού χρώματος και ωσειδή με οδοντωτή περιφέρεια. Τα άνθη του δημιουργούν τις τυπικές μαργαρίτες με διάμετρο 10 εκατοστών και είναι μεμονωμένες. Ανθίζει από τον Μάρτιο μέχρι τον Σεπτέμβριο. Η ανθοφορία του μπορεί να μειωθεί αν επικρατήσουν υψηλές θερμοκρασίες. Αποτελούν το κέντρο τους κίτρινοκαφέ χρώματος πέταλα. Τα περιμετρικά πέταλα μπορεί να είναι άσπρα, κίτρινα, πορτοκαλί ή ακόμη και ροζ-βερικοκό έως μωβ.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Η διμορφοθήκη απαιτεί εδάφη πλούσια, ελαφρά και με πολύ καλή αποστράγγιση. Κατά τη μεταφύτευση της διμορφοθήκης, επιλέγουμε θέσεις με ηλιοφάνεια, για να έχουμε γρήγορη ανάπτυξη και προκειμένου να είναι ανοιχτά τα λουλούδια της που κλείνουν στη σκιά ή όταν βραδιάζει. Η διμορφοθήκη είναι ανθεκτική στην αλατότητα του εδάφους και γι' αυτό είναι ιδανική επιλογή και για παραθαλάσσιες φυτεύσεις.

Επίσης, παρουσιάζει μεγάλη αντοχή στις υψηλές θερμοκρασίες του καλοκαιριού, αρκεί να έχει ικανοποιητική επάρκεια νερού. Αντίθετα, η διμορφοθήκη είναι ευαίσθητη στο ψύχος και στους βοριάδες, ειδικά όταν βρίσκεται σε γλάστρες ή κρεμαστά καλάθια του μπαλκονιού.

Καλλιέργεια

- α. Φύτευση:** Η διμορφοθήκη πρέπει να φυτεύεται σε ηλιόλουστες θέσεις αφού σε σκιερές, τα άνθη της κλείνουν, όπως κλείνουν και με την δύση του ήλιου.
- β. Λίπανση:** Είναι απαραίτητη σε νεαρά φυτά 6 μήνες το χρόνο, αλλά και σε φυτά μεγαλύτερα του ενός έτους χρειάζεται ακόμη περισσότερο αφού με αυτή ενδυναμώνεται η ανθοφορία τους.
- γ. Κλάδευμα:** Δεν χρειάζεται παρά μόνο να γίνεται αφαίρεση των μαραμένων ανθέων.

Ασθένειες: Προσβάλλεται πολύ συχνά από βοτρυτή. Καταπολεμείται με τα κατάλληλα μυκητοκτόνα.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρο, αλλά και με μοσχεύματα κορυφής.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στην άφθονη ανθοφορία του φυτού, καθώς και στην ποικιλία των χρωμάτων που δίνει.

Χρήσεις

- α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου:** Είναι το πλέον γνωστό και κλασσικό φυτό εδαφοκάλυψης στη χώρα μας, ιδιαίτερα όταν αυτό συνδυασθεί και με άλλα χρώματα ανθέων. Επίσης μπορεί να δημιουργηθούν στρώσεις αν είναι επιθυμητή η κάλυψη διαφορετικών υψόμετρων.
- β. Χρήση στην ανθοκομία:** Είναι πολύ καλή επιλογή για φύτευση σε ζαρντινιέρες μπαλκονιών .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗ ΦΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΣΕ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥΣ ΚΗΠΟΥΣ

1. Συγκρότημα διαμερισμάτων στην περιοχή Διγελιώτικα

2.1. Καλλωπιστικά δένδρα

2.1.1. Φυλλοβόλα καλλωπιστικά δένδρα

2.1.1.1. Ιτιά κλαίουσα

salix babylonica

Οικογένεια: Salicaceae

Εικ. 37
Ιτιά κλαίουσα συ συγκρότημα διαμερισμάτων
στην περιοχή Διγελιώτικα
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Η ιτιά η κλαίουσα περιλαμβάνει 325 είδη. Κατάγεται από την Κίνα. Στην Ελλάδα χρησιμοποιείται πλέον πάρα πολύ, ακόμη και σε τοποθεσίες στις οποίες δεν συνιστάται η φύτευση της.

Βοτανική περιγραφή: Το δένδρο αυτό φθάνει σε ύψος και σε πλάτος τα 10-15 μέτρα. Έχει πλούσιο σχήμα με κρεμοκλαδείς κλάδους οι οποίοι φθάνουν μέχρι το έδαφος. Έχει ζωννή βλάστηση και πυκνή. Επίσης έχει πολύ γρήγορη ανάπτυξη και είναι το μοναδικό φυτό το οποίο αποκτά την άνοιξη τα φύλλα του, αλλά αργεί και να τα ρίξει το φθινόπωρο.

Τα φύλλα του είναι λογχοειδή, κατ' εναλλαγή και αιχμηρά με μήκος 7-15 εκατοστά και πλάτος 12-15 εκατοστά. Το χρώμα των φύλλων είναι πράσινο σκούρο στην επάνω επιφάνεια και περισσότερο ανοικτό στην κάτω επιφάνεια. Η ιτιά η κλαίουσα έχει χαρακτηριστική νεύρωση και λεπτή υφή.

Τα άνθη του φυτού είναι κίτρινα, μικρά και φέρονται σε ταξιανθία ιούλου. Η ιτιά η κλαίουσα είναι δίοικο φυτό. Ανθίζει πολύ ενωρίς την άνοιξη, Απρίλιο-Μάιο. Τα άνθη γονιμοποιούνται από έντομα.

Ο καρπός του φυτού είναι κάψα η οποία ωριμάζει από Μάιο έως Ιούνιο .

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι φυτό το οποίο ευδοκιμεί σε όλα τα εδάφη, αν έχει βέβαια άφθονο νερό, καθώς επίσης και για τον λόγο αυτό μπορεί να δεχθεί διαφορετικές τιμές pH. Αυτό φαίνεται και από το ότι το φυτό αναπτύσσεται πολύ συχνά σε όχθες ποταμών και λιμνών. Για τον λόγο αυτό πρέπει να αποφεύγεται η τοποθέτησή του κοντά σε σωλήνες νερού και αποχέτευσης, επειδή οι ρίζες του ψάχνουν για υγρασία.

Η ιτιά η κλαίουσα έχει καλή αντοχή στο κρύο, αλλά καθόλου στην ξηρασία.

Καλλιέργεια

α. Φύτευση: Φυτεύεται σε ηλιαζόμενες θέσεις.

β. Κλάδεμα: Αυτό γίνεται είτε μόνο για την αφαίρεση ξηρών κλάδων είτε και για να περιορισθεί η βλάστηση.

Εχθροί και ασθένειες: Είναι ένα πολύ ανθεκτικό φυτό και έτσι δεν προσβάλλεται εύκολα από εχθρούς και ασθένειες.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με μοσχεύματα σκληρού και μαλακού ξύλου και ριζοβολούν πολύ γρήγορα το φθινόπωρο και την άνοιξη.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στην ταχύτατη ανάπτυξή του φυτού, αλλά και στην κρεμοκλαδή μορφή της κόμης του.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Μπορεί να χρησιμοποιηθεί ομαδικά, όπου επιτρέπεται, σε πάρκα και σε κήπους, καθώς και σε φυσικές και τεχνητές λίμνες.

2.1.1.2. Λεύκη η αργυρόφυλλη ή Λεύκη η αργυρόλευκη

Populus alba

Οικογένεια: Salicaceae

Εικ. 38
Λεύκη αργυρόλευκη
σε συγκρότημα στην περιοχή Διγελιώτικα
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Η λεύκη η αργυρόλευκη κατάγεται από την κεντρική Ευρώπη και Ασία.

Βοτανική περιγραφή: Είναι φυλλοβόλο δένδρο το οποίο φθάνει σε ύψος τα 25 μέτρα και τα 10-15 μέτρα σε διάμετρο κόμης. Ο φλοιός του είναι λείος με σκουρόχρωμα φακίδια. Είναι φυτό ταχείας ανάπτυξης, μεγάλου μεγέθους και με σφαιρική ή ακανόνιστη και ελλειψοειδή κόμη. Έχει πολύ καλό και δυνατό ριζικό σύστημα και για τον λόγο αυτό πρέπει να αποφεύγετε η φύτευσή του κοντά σε σωλήνες νερού.

Τα φύλλα του είναι κατ' εναλλαγή, δερματώδη, σκούρα πράσινα στην επάνω επιφάνεια και χνουδωτά ασημί στην κάτω επιφάνεια. Έχουν μήκος 5-12 εκατοστά.

Φέρει άνθη ίουλους σε διαφορετικά δένδρα τα αρσενικά και σε διαφορετικά τα θηλυκά. Η άνθιση του ξεκινά από Φεβρουάριο- Μάρτιο.

Ο καρπός του είναι κάψα ανοικτού χρώματος.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Έχει καλή αντοχή στο κρύο, στην ζέστη και στην ατμοσφαιρική ρύπανση. Αναπτύσσεται σε όλα τα εδάφη και σε παραθαλάσσιες περιοχές.

Καλλιέργεια

α. Άρδευση: Πρέπει να αρδεύεται μέτρια.

β. Κλάδευμα: Αυτό γίνεται την άνοιξη για να μπορεί να δοθεί αρκετός φωτισμός στο φυτό, αλλά και για να υπάρχει επαρκής φωτισμός και στο εσωτερικό φύλλωμα του φυτού.

Εχθροί και ασθένειες: Είναι αρκετά σκληρό και δεν προσβάλλεται εύκολα από εχθρούς και ασθένειες.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με ώριμα μοσχεύματα ξύλου ενωρίς την άνοιξη.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο μοναδικό φύλλωμα του φυτού το οποίο δίνει όμορφες αποχρώσεις, αλλά και στο μέγεθος του.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Λόγω του ωραίου φυλλώματός του το φυτό επιλέγεται αρκετές φορές για πάρκα και γενικότερα για φύτευση μεμονωμένα μέσα σε χλοοτάπητα ή ακόμη και σε ομάδες.

Επίσης επιλέγεται συχνά και για την δημιουργία δενδροστοιχιών στις πόλεις.

2.2. Καλλωπιστικοί θάμνοι

2.2.1. Αειθαλείς καλλωπιστικοί θάμνοι

2.2.1.1. Ευώνυμο ιαπωνικό αργυρόφυλλο

Euonymus japonicus «Aureo-Marginata»

Οικογένεια: Celastraceae

Εικ. 39
Ευώνυμο αργυρόλευκο
σε συγκρότημα στην περιοχή Διγελιώτικα
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Κατάγεται από την Ευρώπη και την Βόρεια Αμερική.

Βοτανική περιγραφή: Είναι αειθαλής θάμνος ο οποίος φθάνει τα 2-4 μέτρα σε ύψος. Έχει σφαιρικό σχήμα και ορθόκλαδη ανάπτυξη. Τα φύλλα του είναι μικρά, δερματώδη και οδοντωτά. Έχουν βαθύ πράσινο χρώμα στην επάνω επιφάνεια και άσπρο χρωματισμό στην περιφέρεια του φύλλου.

Τα άνθη του φέρονται σε ταξιανθίες με άσπροπράσινο χρώμα. Ανθίζει από Μάιο μέχρι τον Ιούνιο.

Οι καρποί του έχουν είτε ροζ είτε πορτοκαλί χρώμα και εμφανίζονται το φθινόπωρο.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Αναπτύσσεται το ίδιο καλά σε ημισκιαζόμενες θέσεις και προτιμά τα αλκαλικά εδάφη. Είναι είδος με καλή αντοχή στην ατμοσφαιρική ρύπανση και στο κρύο, αλλά φυτεύεται και σε παραθαλάσσιες περιοχές.

Καλλιέργεια

α. Άρδευση: Χρειάζεται αρκετή άρδευση.

β. Λίπανση: Γίνονται 4-5 λιπάνσεις με πλήρη λίπασμα κατά την έντονη ανάπτυξη του φυτού από τον Μάιο μέχρι Σεπτέμβριο.

γ. Κλάδευμα: Το κλάδευμα στο συγκεκριμένο είδος γίνεται είτε για διαμόρφωση του φυτού σε γεωμετρικά σχήματα είτε για μπορντούρες οι οποίες πρέπει να κλαδεύονται 2-3 φορές από τον Απρίλιο έως Σεπτέμβριο.

Γενικά συνιστάται η αφαίρεση, των παλαιών ξηρών ατροφικών βλαστών από την βάση του φυτού ενωρίς την άνοιξη.

Εχθροί και ασθένειες: Προσβάλλεται συχνά από κοκοειδή, αλλά και από ωίδιο, τα οποία καταπολεμούνται με ειδικά εντομοκτόνα και μυκητοκτόνα.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με ημιώριμα μοσχεύματα τα οποία τοποθετούνται για ριζοβολία σε μείγμα τύρφη- περλίτη.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στην πυκνή και όμορφη δίχρωμη βλάστηση του φυτού, καθώς και στην ορθόκλαδη ανάπτυξή του.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Χρησιμοποιείται είτε σαν μοναχικό φυτό είτε σε συστάδες.

Χρησιμοποιείται για την δημιουργία μπορντουρών και με κλάδευμα διαμορφώνεται το φυτό σε διάφορα γεωμετρικά σχήματα.

2.2.1.2. Ευρίοψις ή Μαργαρίτα η κίτρινη

Euryops pectinatus

Οικογένεια: Acteraceae

Εικ. 40
Ανθισμένη μαργαρίτα κίτρινη
σε συγκρότημα στην περιοχή Διγελιώτικα
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Κατάγεται από την Νότια Αφρική.

Βοτανική περιγραφή: Είναι αειθαλής θάμνος ο οποίος μπορεί να φθάσει το ένα μέτρο σε ύψος και σε πλάτος. Τα φύλλα του είναι ασημί, πράσινα και χνουδωτά.

Τα άνθη του είναι κίτρινα και σύνθετα με διάμετρο η οποία φθάνει τα πέντε χιλιοστά και με μεγάλο μίσχο. Η άνθιση του φυτού διαρκεί από αρχές καλοκαιριού έως το φθινόπωρο.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Η ανάπτυξή του είναι πολύ καλύτερη στα πολύ καλά αποστραγγισμένα εδάφη, αλλά καλό είναι να αποφεύγεται η έκθεση του φυτού σε ισχυρούς ανέμους και σε περιοχές με παγετούς. Τα ηλιόλουστα σημεία επιδρούν σημαντικά στην ανάπτυξή του και στην ανθοφορία του.

Καλλιέργεια

- α. Άρδευση:** Η άρδευση του φυτού μπορεί να είναι και ελάχιστη αφού αυτό μπορεί να συντηρηθεί και με λίγο νερό.
- β. Λίπανση:** Λιπαίνεται με υδροδιαλυτό λίπασμα σε αναλογία 20-20-20 για να δημιουργήσει πλούσια ανθοφορία.
- γ. Κλάδεμα:** Το φυτό κλαδεύεται για να δημιουργήσει πλούσια ανάπτυξη και ανθοφορία.

Εχθροί και ασθένειες: Σαν μαργαρίτα μπορεί να προσβληθεί από μελίγκρα ή από αφίδες.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρο ή με διαίρεση.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στα υπέροχα άνθη του φυτού, αλλά επίσης και στο ιδιαίτερο φύλλωμα του.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Φυτεύεται σε βραχόκηπους ή σε παρτέρια για να δώσει την χρωματική αλλαγή σε μονόχρωμους κήπους.

2.2.1.3. Λεβάντα

Lavandula vera

Οικογένεια: Lamiaceae

Εικ. 41
Λεβάντα με βιολετί άνθος
σε συγκρότημα στην περιοχή Διγελιώτικα
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Κατάγεται από τις παραμεσόγειες χώρες και ανήκει στα αρωματικά φυτά.

Βοτανική περιγραφή: Η λεβάντα είναι φυτό χαμηλής ανάπτυξης. Φθάνει το ύψος των 30-60 εκατοστών και έχει ίδιο περίπου πλάτος. Έχει σχήμα σφαιρικό και πολύ πυκνή βλάστηση. Μερικές ποικιλίες «νάνες» φθάνουν σε ύψος τα 30 εκατοστά. Έχει φύλλα ωοειδή ή λογχοειδή μήκους 3-5 εκατοστών τα οποία έχουν ανοικτό πράσινο χρώμα.

Τα άνθη της λεβάντας είναι χρώματος μπλε και φθάνουν τα 6-10 χιλιοστά. Φέρονται σε ταξιανθία στάχους. Υπάρχουν και είδη στα οποία τα άνθη τους είναι βιολετί ή λευκά κ.ά. Η άνθιση του φυτού ξεκινά από τον Ιούνιο και φθάνει μέχρι τον Αύγουστο.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι φυτό το οποίο προτιμά τα καλά αποστραγγισμένα εδάφη και τα καλά ηλιαζόμενα, αλλά αναπτύσσεται και σε όλα τα εδάφη.

Καλλιέργεια

- α. **Φύτευση:** Αυτή γίνεται στα μέσα φθινοπώρου.
- β. **Άρδευση:** Αυτή πρέπει να είναι περισσότερο τακτική το καλοκαίρι αφού έτσι μπορεί να διατηρεί το φυτό περισσότερο ζωηρό το φύλλωμά του.
- γ. **Λίπανση:** Η λίπανση της βοηθά στην ανθοφορία της και αρχίζει από τον Φεβρουάριο.
- δ. **Κλάδεμα:** Δέχεται κανονικό κλάδεμα για να παραμένει σταθερή η βλάστηση του προς τα επάνω.

Εχθροί και ασθένειες: Σπάνια προσβάλλεται από εχθρούς και ασθένειες.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με μοσχεύματα τα οποία παίρνονται από τους περιφερειακούς βλαστούς. Επίσης πολλαπλασιάζεται με σπόρο με άριστη θερμοκρασία τους 20°C.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο αρωματικό φύλλωμα του φυτού, καθώς και στην μορφή των φύλλων του.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Χρησιμοποιείτε για να οριοθετήσει εύκολα ανθώνες και γενικότερα τη διακόσμηση τους σε κήπους κτιρίων και έπαυλης.

β. Άλλες χρήσεις: Είναι φυτό το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την παραγωγή βιολογικής καλλιέργειας για την παρασκευή αιθερίου ελαίου. Χρησιμοποιείται επίσης στην αρωματοποιία.

3 Οικία στην οδό Κορίνθου στο Αίγιο

3.1 Ποώδη καλλωπιστικά φυτά

3.1.1 Πολυετή ποώδη καλλωπιστικά φυτά

3.1.1.1. Γεράνι

Pelargonium x Hortorum ή Pelargonium zonale

Οικογένεια: Geraniaceae

Εικ. 42
Γεράνι σε γλάστρα
σε οικία στην οδό Κορίνθου στο Αίγιο
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Κατάγεται από τις εύκρατες περιοχές. Υπάρχουν 100 είδη, στο γένος αυτό, πολυετών ποωδών φυτών.

Βοτανική περιγραφή: Είναι πολυετές ποώδες φυτό. Το συγκεκριμένο είδος φθάνει το ύψος των 30-50 εκατοστών και έχει όρθια ανάπτυξη. Τα φύλλα του είναι καρδιόσχημα και επτάλοβα με μίσχο μήκους 10 εκατοστών. Το χρώμα τους δεν καθορίζεται αφού ποικίλλει από το βαθύ πράσινο μέχρι το ανοικτό πράσινο.

Τα άνθη του φυτού είναι σύνθετα και φέρονται σε ταξιανθία σκιαδίου, απλά ή διπλά. Έχουν χρώμα ερυθρό, ρόδινο, ιώδες ή ακόμη και λευκό. Η άνθιση του ξεκινά από την άνοιξη και φθάνει μέχρι την αρχή του χειμώνα.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Έχει πολύ καλή ανάπτυξη σε όλα τα εδάφη. Ακόμη περισσότερο αναπτύσσεται στα καλά ηλιαζόμενα και καλά αποστραγγισμένα. Δεν αντέχει τις χαμηλές θερμοκρασίες διότι επέρχεται η καταστροφή του φυτού.

Καλλιέργεια

- α. Άρδευση:** Αυτή πρέπει να γίνεται τακτικά διότι τα φύλλα του κιτρινίζουν και πέφτουν.
- β. Λίπανση:** Αυτή πρέπει να γίνεται με σωστή αναλογία λιπασμάτων αφού η υπερβολική λίπανση ευνοεί την ανάπτυξη του φυλλώματος και έτσι δεν ευνοεί την ανθοφορία του φυτού.

Εχθροί και ασθένειες: Μπορεί να προσβληθεί από μύκητες λόγω υψηλής υγρασίας και κακού αερισμού. Από εχθρούς προσβάλλεται από αφίδες και από τον αλευρώδη.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρο ο οποίος σπέρνεται την άνοιξη. Τις περισσότερες φορές πολλαπλασιάζεται με μοσχεύματα κορυφής τα οποία λαμβάνονται τον Αύγουστο ή Σεπτέμβριο.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στην μεγάλη ποσότητα ανθέων και στην μακρά ανθοφορία του φυτού, καθώς και στο ωραίο σχήμα του.

Χρήσεις

- α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου:** Το γεράνι μπορεί να διακοσμήσει πολύ ωραία τους κήπους και τις βεράντες, αλλά επίσης είναι και από τα κατ' εξοχήν φυτά για ζαρντινιέρες.
- β. Χρήση στην ανθοκομία:** Μερικά κρεμοκλαδή είδη μπορεί να χρησιμοποιηθούν για κρεμαστά καλάθια ή ακόμη και για χαμηλούς τοίχους.

3.1.1.2. Σπαράγγι

Asparagus densiflorus

Οικογένεια: Liliaceae

Εικ. 43
Σπαράγγι σε πήλινη γλάστρα
στην οδό Κορίνθου στο Αίγιο
(Φωτογραφία: Β. Μιλή)

Καταγωγή: Το γένος περιλαμβάνει 100 έως 300 είδη ποωδών και ξυλωδών φυτών. Κατάγεται από την Νότια Αφρική.

Βοτανική περιγραφή: Είναι πολυετές ποώδες φυτό και ένα πολύ λεπτής υφής είδος τόσο σε φύλλα όσο και σε βλαστούς. Αυτά που μοιάζουν σαν φύλλα είναι βλαστοί οι οποίοι ονομάζονται και κλαδόφυλλα.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Το σπαράγγι μπορεί να καλλιεργηθεί και σε λιγότερο φωτισμό και η ανάπτυξή του είναι πολύ αργή. Έχει πολύ καλή αντοχή στις χαμηλές θερμοκρασίες, ακόμη και για την συνεχή ανάπτυξή του. Μπορεί να αντέξει και σε υπόστρωμα το οποίο δεν έχει πολύ στράγγιση.

Καλλιέργεια

- α. Άρδευση:** Αυτή πρέπει να είναι συχνή έτσι ώστε να μένει υγρό το υπόστρωμα.
- β. Λίπανση:** Γίνεται με πλήρες λίπασμα. Υπάρχουν περιπτώσεις κατά τις οποίες το φυτό λιπαίνεται και με λίπασμα βραδείας αποδέσμευσης είτε στο υπόστρωμα είτε στην επιφάνεια της γλάστρας.
- γ. Κλάδευμα:** Χρειάζεται κλάδευμα ανανέωσης το οποίο γίνεται μόνο με την αφαίρεση των ριζών οι οποίες βλαστάνουν στην γλάστρα. Επίσης πρέπει να γίνεται αφαίρεση των παλαιών στελεχών για να μπορεί να βγαίνουν νέα.

Εχθροί και ασθένειες: Μπορεί να προβληθεί η νεαρή βλάστηση από αφίδες ή ακόμη και από θρίπες, κοκκοειδή, ψευδόκοκκο, νηματώδεις και ακάρεα. Στα σπαράγγια η πλέον μολυσματική ασθένεια είναι η αθράκνωση. Μια άλλη επικίνδυνη ασθένεια για

το είδος είναι το φουζάριο το οποίο προκαλεί σήψη των ριζών αφού προηγηθεί προσβολής από νηματώδεις. Η καταπολέμηση γίνεται με τα κατάλληλα φυτοφάρμακα.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο πράσινο φύλλωμα του φυτού, αλλά και στην εξαιρετική αντοχή την οποία αυτό έχει σε δυσμενείς συνθήκες.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρους ή με χώρισμα της ρίζας.

Χρήσεις

- α. Χρήση στην ανθοκομία:** Καλλιεργείται σε γλάστρα ή σε κρεμαστά καλάθια. Μπορεί να διακοσμήσει τους εσωτερικούς χώρους εάν δεχθεί τις κατάλληλες φροντίδες.
- β. Χρήση στην ανθοδετική:** Χρησιμοποιείται πολύ σαν πρασινάδα σε ανθικές συνθέσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

3.1. Αξιολόγηση φυτικού υλικού

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία έγινε μελέτη του φυτικού υλικού του Αιγίου από 7 δημόσιους χώρους και 2 ιδιωτικούς και παρατηρήθηκε η επαναλαμβανόμενη επιλογή του ιδίου φυτικού υλικού. Κατά την καταγραφή του φυτικού υλικού διαπιστώθηκε ότι ο ασφαλέστερος τρόπος προστασίας του φυτικού υλικού είναι ο καταστρεπτικός περιορισμός της ανθρώπινης δραστηριότητας.

3.2. Προτάσεις

Οι προϋποθέσεις για την επιλογή και την συντήρηση του φυτικού υλικού είναι να επιλυθούν τα διάφορα προβλήματα. Το Αίγιο υστερεί σημαντικά όσο αφορά την ποικιλία του φυτικού υλικού. Κάποιες προτάσεις οι οποίες αφορούν το φυτικό υλικό είναι να δοθούν καλύτερες ιδέες όσο αφορά την φύτευση διαφόρων φυτών σε διάφορα σημεία της περιοχής.

Επίσης πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στην φυτοπροστασία των περισσότερων φυτών. Πρόβλημα το οποίο υπάρχει στην περιοχή και πρέπει να επιλυθεί είναι ο καθαρισμός των ξηρών κλαδιών και η βελτίωση των καλλιεργητικών φροντίδων. Ακόμη πρέπει να επικρατήσει και η σωστή αναλογία κλίμακας στην επιλογή του φυτικού υλικού και οι διαστάσεις στις οποίες τα φυτά φυτεύονται. Αυτά θα πρέπει να είναι αρμονικά τοποθετημένα.

Τέλος κάτι εξίσου σημαντικό για την διατήρηση των φυτών είναι οι αρμόδιοι φορείς να συμβάλουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στην διαμόρφωση της περιβαλλοντικής συνείδησης των Ελλήνων και στην προκειμένη περίπτωση των κατοίκων και των επισκεπτών της συγκεκριμένης πόλης.

Πέρα όμως από αυτά στην περιοχή γίνεται αξιόλογη προσπάθεια για την διατήρηση του πρασίνου τόσο και στον ιδιωτικό αλλά και στον δημόσιο χώρο.

Επίλογος

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία γίνεται αντιληπτό το πόσο σημαντικός είναι ο ρόλος του φυτικού υλικού στην ποιότητα ζωής μιας πόλης . Κατά την έρευνα μου σε δημόσιους και ιδιωτικούς χώρους δεν μπορώ να μην αναφερθώ στο ότι διεπίστωσα ότι στην περιοχή του Αιγίου υπάρχει επαναλαμβανόμενη χρήση σε αρκετά είδη και δεν υπάρχει συνδυασμός στο φυτικό υλικό. Σε πολλά είδη δίνεται μια κακή εικόνα κατάστασης των φυτών, όπως γίνεται αντιληπτό και σε ορισμένο φωτογραφικό υλικό.

Το έτος 2014 ο Δήμος προέβηκε στην ολοκληρωτική αποκοπή κάποιων ειδών διότι έγινε προσβολή από εχθρούς. Θα ήθελα επίσης να αναφέρω ότι μετά από επίσκεψη μου στην Υπηρεσία περιβάλλοντος και πρασίνου του δήμου Αιγίου μου ανέφεραν ότι γίνονται ενέργειες ώστε να βελτιωθεί το δημόσιο φυτικό υλικό, ωστόσο προσέθεσαν ότι υπάρχει έλλειψη σε προσωπικό, αλλά και σε κονδύλια.

Στην σημερινή εποχή, η ατμοσφαιρική ρύπανση ολοένα και αυξάνεται, θεωρώ ότι ο καθένας μας ξεχωριστά θα πρέπει να προσπαθήσει περισσότερο να προστατέψει και να αναπτύξει το φυτικό υλικό σε όλους τους χώρους στους οποίους είναι δυνατό .

α. Ελληνική βιβλιογραφία

1. ΑΝΤΩΝΙΔΑΚΗ-ΓΙΑΤΡΟΜΑΝΩΛΑΚΗ ANNA , 2012 «Φυτά γλάστρας για εσωτερικούς χώρους» Εμπορική παραγωγή χρήση και διατήρηση.
2. ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ-ΒΟΓΙΑΤΖΗ, 2008, Καλλωπιστικά Φυτά Εξωτερικών Χώρων – Εκδόσεις Γαρταγάνη Θεσσαλονίκη Ελλάς Ε.Ε.
3. Βιβλίο Χαρούλας Σπινθηροπούλου «Οινοποιήσιμες ποικιλίες του Ελληνικού Αμπελώνα», εκδόσεις Olive Press.
4. ΓΚΙΖΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ « ΑΡΤΑ 2004 Σημειώσεις διαλέξεων Αειθαλών καλλωπιστικών φυτών»
5. ΓΚΙΖΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ «ΑΡΤΑ 2012 Σημειώσεις διαλέξεων Φυλλοβόλων καλλωπιστικών φυτών»
6. Έν Αίγιο...: Φωτογραφικό Χρονικό 1900-1970 Αίγιο 2001 Εκδόσεις Πνευματικό Κέντρο Αιγιαλείας «Οι Φίλοι του Πολυτεχνείου».
7. Γ. ΚΑΡΡΑΣ & ANNA ΚΑΡΡΑ, 2006 Ετήσια, Πολυετή και Βολβώδη. Η παραγωγή, η φροντίδα και η χρήση τους στην κηποτεχνία. Αθήνα, Εκδόσεις Αγρότυπος.
8. Δρ. Δημήτρης Σάββας Αναπληρωτής Καθηγητής Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών «Σημειώσεις Διαλέξεων - Δρεπτά Άνθη» Άρτα 2008
9. ΦΩΤΙΟΣ Α. ΜΠΛΕΤΣΟΣ, 2012 «Πρακτική Λαχανοκομία και Παραδοσιακές Ποικιλίες»

β. Ιστοσελίδες

1. Ανθόραμα Εγκυκλοπαίδεια φυτών (<http://www.anthorama.gr/>)
2. Γεωπονικό Πάρκο(<http://www.geoponiko-parko.gr/>)
3. Green Gardens Α&Γ Πάγκαλος
(<http://www.greengardens.gr/index.php/production/kallopistika-fyta>)
4. Φυτόριο- Ανθοπωλείο Agriplant Gardens Λεμεσός- Κύπρος –
(<http://agriplant.com.cy/el/>)
5. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
http://mediplantepirus.med.uoi.gr/pharmacology/plant.php?plant_search_letter_laiki_gr=%CE%BA